(હજુ સુધી આવા મીનીંગ કોઈપણ છપાયા નથી.)

A COMPLETE GLOSSARY.

OF

ALL THE WORDS AND PHRASES

OCCURRING IN

MACMILLAN'S NEW ENGLISH READER NO. I.

KARSANDAS NARANDAS & SONS.

Book-sellers & Publishers.

Nanavat, SURAT.

1927.

Price 8 Annas.

1 Our School.
આપણી નિશાળ.

Govind(ગોવિન્દ)છોકરાનું નામ છે.
School (સ્કૂલ) નિશાળ.
Was going to school= નિશાળે જતો હતો
Monday (મન્ડે) સોમવાર.
Morning (મોર્નિન્ગ) સવાર.
On Monday morning= સોમવારની સહવારે.
Just then (જસ્ટ ધેન) તરતજ, તેજ વખતે.
Gopal (ગોપાલ) છોકરાનું નામ છે.
Came in (કેઈમ ઇન) અંદર આવ્યો.
To see (સી) મેળવવાને.
Him (હિમ) તેને.
Is (ઈઝ) છે. (થાય છે)
His (હિઝ) તેનો.
Friend (ફ્રેન્ડ) મિત્ર; ભાઇબંધ.
Lives (લિવ્ઝ) રહે છે
Next (નેક્સ્ટ) પાસેના, જોડેના.
House (હાઉસ) ઘર.
Good Morning (ગુડમોર્નિન્ગ) સવારની સલામ; સાહેબજી.
Are (આર) છે.
You (યુ) તમે.
Are you going = શું તમે જાઓ છો.
Are you going to school શું તમે નિશાળે જાઓ છો.
Yes (યેસ) હા.
It is time=વખત થયો છે.
Am starting (ઍમ સ્ટાર્ટિન્ગ) નીકળું છું.
Just (જસ્ટ) હમણાં, તરતજ.
I am just starting = હું હમણાંજ ઉપડું છું.
Will take=લઈ જશો.
Will you take=શું તમે લઇ જશો ?
With you=તમારી સાથે.
Father (ફાધર) બાપ.
Told (ટોલ્ડ) કહ્યું.
To go (ટુ ગો) જવાનું.
To your school=તારી નિશાળે.
May come=આવું.
May I come with you શું હું તમારી સાથે આવું ?
Come along(ઍલૉન્ગ) સાથેની.
See (સી) જુઓ.
Will take=લઇ જઇશ.
Picture (પિક્ચર) ચિત્ર.
Here is=આ રહ્યું.
Classroom (ક્લાસરૂમ) વર્ગનો [ઓરડો.

Here is a picture of my classroom = અમારા વર્ગના ઓરડાનું ચિત્ર આ રહ્યું.
Was drawn (ઉવૉઝ ડ્રૉન) પાડવામાં આવ્યું હતું.
School writer (રાઇટર) નિશાળના કારકુન.
What (ઉવૉટ) કેવું.
Nice (નાઇસ) મઝેનું; સુંદર.
What a nice picture = કેવું મઝાનું ચિત્ર.
Can see=જોઇ શકું છું.
In it=તેમાં.
There you are=તમે પેલા છો.
Sitting (સિટિન્ગ) બેઠેલા.
Table (ટેબલ) મેજ.
At a table=મેજ ઉપર.
Three (થ્રી) ત્રણ.
Is not=નથી.
There is not=પેલું નથી.
Boys (બૉયઝ) છોકરાઓ.
Desk (ડેસ્ક) ઢળતું મેજ.
Other (અધર) બીજા.
Are sitting (આર સિટિંગ) બેઠા છે.
Bench (બેન્ચ) પાટલી; બાંક.
In front of us=આપણી આગળ.
Slates (સ્લેઇટસ) પત્થર પાટીઓ.
Are lying (લાઇંગ) પડેલી છે.
Behind (બીહાઇન્ડ) પછવાડે.
There is=છે.
Another (અનધર) બીજું.
Four (ફ઼ોર) ચાર.
More (મોર) વધારે.
Them (ધેમ) તેમને.
Can not see=જોઇ શકતા નથી.
Too small (સ્મૉલ) જોઇએ તે કરતા નાનું–બહુજ નાનું.
Who (હુ) કોણ.
Who is that=પેલો કોણ છે?
Tall (ટૉલ) ઉંચો.
Gentleman (જેન્ટલમૅન) સદગૃહસ્થ.
Standing up (સ્ટૅન્ડિંગ) ઉંચે ઉભેલો.
Who is that tall...up=પેલો ઉંચે ઉભેલો સદગૃહસ્થ કોણ છે.
Turban (ટર્બન) પાઘડી.
Has on=પહેરેલી છે.
He has a turban on=તેણે પાઘડી પહેરેલી છે.
Class master (ક્લાસ માસ્તર) વર્ગના શિક્ષક.
What is he doing=તે શું કરે છે?
Is teaching (ટીચિંગ)શીખવે છે.

Left (લેફ્ટ) ડાબો.
Hand (હૅન્ડ) હાથ.
Globe (ગ્લોબ) પૃથ્વીનો ગોળો.
His left hand is on the globe–તેનો ડાબો હાથ પૃથ્વીના ગોળા ઉપર છે.
Is pointing (પૉઇન્ટિગ) દેખાડે છે.
India (ઇન્ડિઆ) હિંદુસ્તાન.
Is saying (સેઈંગ) કહે છે.
Country (કન્ટ્રિ) દેશ.
This is our Country=આ આપણો દેશ છે.
The globe has=પૃથ્વીના ગોળાને છે.
The same (સેઇમ) તેવોજ, એવો
Shape (શેઇપ) આકાર.
That (ધૅટ) જે.
Earth (અર્થ) પૃથ્વી.
Round (રાઉન્ડ) ગોળ.
High (હાઈ) ઉંચી.
Stand (સ્ટૅન્ડ) સ્ટાન્ડ; બેઠક.
Close to it=તેની પાસે.
Master's (માસ્ટર્સ) મહેતાજીની.
What are=સામા છે.
Those (ધોઝ) પેલાં.
Wall (ઉવૉલ) દીવાલ.

They (ધે) તેઓ.
Maps (મૅપ્સ) નકશાઓ. s નામને છેડે લગાડવાથી બહુવચન થાય છે જેમકે map=નકશો. Maps=નકશાઓ. Wall–દીવાલ. Walls–દીવાલો.
England (ઇંગ્લંડ) ઇંગ્લંડ દેશ.
The other (અધર) બીજો
When you come to school =જ્યારે તમે નિશાળે આવશો ત્યારે.
Will show (શો) દેખાડીશ.
Things (થિંગ્ઝ) ચીજો.
Now (નાઉ) હવે.
Let (લેટ) દેવું; ચાલો.
Let us start (સ્ટાર્ટ) ચાલો આપણે નીકળીએ–ઉપડીએ.
Or (ઑર) અથવા નહિં તો.
Late (લેઇટ) મોડા.
May be late=મોડા થઇશું.
First day (ફર્સ્ટ ડે) પહેલો દિવસ.
Term (ટર્મ) ટર્મ; નિશાળમાં ભરવાના દહાડા.
To-day (ટુ ડે) આજે.
Opens (ઓપન્સ) ખુલે છે; ઉઘડે છે.
There will be=થશે.
Many (મેનિ) ઘણા.

New (ન્યુ) નવા.
Have you left=શું તમે છોડી [દીધી છે!
Your (યૉર) તમારી.
Old (ઓલ્ડ) જુની.
Teach (ટીચ) શીખવવું.
Do not teach=શીખવતી નથી.
English (ઇંગ્લીશ) ઇંગ્રેજી ભાષા.
There (ધેએર) ત્યાં.
Want (ઉવૉન્ટ) માગું છુ.
To learn (લર્ન) શીખવા.
I want to learn English =મારે ઇંગ્રેજી શીખવું છે.
Talk (ટૉક) વાત કરવી.
Can talk=વાત કરી શકો છો.
You can talk English= તમે અંગ્રેજીમાં વાત કરી શકો છો.
Taught (ટૉટ) શીખવ્યું.
Who taught you to talk= તમને વાતચીત કરતાં કોણેશીખવ્યું.
Can read (રીડ) વાંચી શકો છો.
Can write (રાઇટ) લખી શકો [છો.
Too (ટૂ) વળી.
Knows (નોઝ)જાણે છે, આવડે છે.
Well (ઉવેલ) સારી રીતે.
My father knows English well=મારા બાપને ઇંગ્રેજી સારૂં આવડે છે.

First (ફર્સ્ટ) પહેલાં.
That is=તે છે.
Best (બેસ્ટ) સૌથી સરસ, ઉત્તમ.
Way (ઉવે) રસ્તો.
Good (ગુડ) સારૂં; ઠીક.
You talk very good English=તમે ઘણું સારૂં અંગ્રેજી બોલો છો.
Will find=લાગશે.
Easy (ઇઝિ) સહેલું.
What (ઉવૉટ) કઇ.
Book (બુક) ચોપડી.
Shall read (શૅલ રીડ) વાંચીશ.
Primer (પ્રાઇમર) શરૂઆતની ચોપડી. [જોઇએ.
Must call (કૉલ) બોલાવવા
What must I call=મારે કેવી રીતે બોલાવવા.
Head-Master (હેડમાસ્ટર) ઉપરી માસ્તર; હેડમાસ્તર.
Speak (સ્પીક) બોલું.
Must say=કહેવા જઇએ.
Sir (સર) સાહેબ.
Every (એવરી) દરેક.
Play (પ્લે) રમવું.
Do play (ડુ પ્લે) રમો છે.
Many (મૅનિ) ઘણી.

Games (ગેઇમ્સ) રમતો.
Worked hard=સખત મહેનત કરીએ છીએ.
Is over (ઇઝ ઓવર)બંધ થાય છે.
When school is over=જ્યારે નિશાળ બંધ થાય છે ત્યારે; જ્યારે નિશાળમાંથી છુટી મળે છે ત્યારે.
Thing (થિન્ગ) ચીજ.
At a time=એકી વખતે.
Do it well=તે સારી રીતે કરીએ છીએ.
Brother (બ્રધર) ભાઇ.
Gave (ગેઇવ) આપ્યો.
Ball (બૉલ) દડો.
Yesterday (યેસ્ટરડે) ગઇ કાલે.
At home (ઍટ હોમ) ઘેર.
I have it at home=મારી પાસે તે ઘરમાં છે.
Will play=રમીશ.
Evening (ઇવનિંગ) સાંજે.

One Thing at a Time.

એકી વખતે, એકેકી ચીજ (કરીએ છીએ.)

Gopal (ગોપાલ) છોકરાનું નામ.
Went (વેન્ટ) ગયો.
Went to school=નિશાળે ગયો.
Took him (ટુક હિમ) તેને લઇ ગયાં.
Have you brought (બ્રૉટ) શું લાવ્યા છો.
Letter (લેટર) કાગળ.
No, Sir=ના, સાહેબ.
Home (હોમ) ઘેર.
Will get it=તે લાવીશ.
So (સો) તેથી.
Went home=ઘેર ગયો.
Gave (ગેઇવ) આપ્યો. (giveનો ભૂતકાળ.)
Read (રેડ)વાંચ્યો. (રીડનું ભૂતકાળ.)
Put (પુટ) બેસાડયો.
Class (ક્લાસ) વર્ગ.
In the evening=સાંજે.
Had worked (વર્કડ) કામ કીધું હતું.
All day=આખો દિવસ.
Took off (ટુક ઑફ) કાઢી નાંખ્યાં.
Shoes (શુઝ) જોડા.
Ran (રૅન) દોડયો.
Garden (ગાર્ડન) વાડી.
Ball (બૉલ) દડો.
There (ધેઅર) ત્યાં.
Played (પ્લેઇડ) રમ્યાં.
Till (ટિલ) જ્યાં સુધી.
He was tired=તે થાકી ગયો.
Work (વર્ક) કામ કરો.

While (ઉવ્હાઇલ) જ્યારે.
Play (પ્લે) રમો.
Way (ઉવે) રીત.
Happy (હૅપિ) સુખી.
All that you do=જે સઘળું તમો કરો તે.
Might (માઇટ) જોર; બળ.
Do with your might= તમારા બળથી કરો.
Things (થિંગ્સ) ચીજો.
Done (ડન) કીધેલી.
Halves (હાવ્ઝ) અડધી.
Things done by halves= અડધીપડધી કીધેલી ચીજો.
Right (રાઇટ) બરાબર. [નથી.
Are never done=કદી થતી
Done well=સારી રીતે કીધેલી.
Very good (વેરી ગુડ) ઘણો
Rule (રૂલ) નિયમ. [સારો.
Many (મૅનિ) ઘણા લોક.
Can tell=કહી શકે છે.
As many can tell=જેમ ઘણાનું કહેવું છે તેમ.

---

3 The King Emperor.

King (કિંગ) રાજા.
Emperor (એમ્પરર) શહેનશાહ.
Come here=અહિં આવ.
Boy (બૉય) છોકરો.
Look (લુક) જુઓ.
Picture (પિક્ચર) ચિત્ર.
Who is=કોણ છે ? [સદ્‌ગૃહસ્થ.
Gentleman (જેન્ટલમૅન)
Name (નેઇમ) નામ.
What is his name=તેનું નામ શું છે ?
George (જ્યોર્જ)રાજાનું નામછે.
George the fifth (જ્યોર્જ ધ ફિફ્થ) પાંચમા જ્યોર્જ.
Call (કૉલ) કહીએ છીએ.
Fifth (ફિફ્થ) પાંચમો.
Great Britain (ગ્રેટબ્રિટન) ગ્રેટબ્રિટન.
Ireland (આયર્લંડ) દેશનું નામ.
Long ago=ઘણાં વર્ષ ઉપર.
There were=હતાં.
Named=કરીને.
England (ઇંગ્લંડ) ઇંગ્લંડ દેશ.
Great (ગ્રેટ) મહાન; મ્હોટો.
Greatest (ગ્રેટેસ્ટ) સૌથી મ્હોટો.
World (ઉવર્લ્ડ) જગત; દુનિયા.
Rules (રૂલ્ઝ) રાજ કરે છે.
Over (ઓવર) ઉપર.
More (મોર) વધારે.

Than (ધૅન) કરતાં.
Who ever lived – જે કદી થઇ ગયાં.
Where (હ્વેહર) ક્યાં ?
Live (લિવ) રહેવું.
Does live (લિવ) રહે છે.
That is=તે છે.
His own=પોતાનો.
His own land=પોતાનો દેશ, પોતાની જન્મભૂમિ.
Dces come (ડઝ કમ) આવે છે.
Ever (એવર) કદી.
Has been (હૅઝબીન)આવ્યો છે.
Twice (ટવાઇસ) બે વખત.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
Good (ગુડ) ભલો.
Dear (ડીયર) વ્હાલા.
Every one(એવ્રિવન)દરેક જણ.
Loves (લવ્ઝ) ચાહે છે.
People (પીપલ) પ્રજા; લોક.
Happy (હૅપિ) સુખી.
Glad (ગ્લૅડ) રાજી.
He is glad=તે રાજી થાય છે.
Do love=ચાહે છે.
Why (વ્હાઇ) શા માટે.
Because (બીકૉઝ) કારણ કે.
Know (નો) જાણે છે.
He takes care of them= તે તેઓની સંભાળ રાખે છે; તે તેઓની બરદાસ રાખે છે.
Keeps(કીપ્સ) બચાવેછે; સંભાળેછે.
Harm (હાર્મ) સંકટ.
Must love=વ્હાવો જોઇએ.
Too (ટૂ) વળી.
Anything (ઍનિથિંગ) કાંઇ [ચીજ.
Can pray (પ્રે) પ્રાર્થના કરો.
God (ગૉડ) પરમેશ્વર.
Pray to God = પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરવી.
To take care (કેઅર) સંભાળ [લેવાને.
To bless (બ્લેસ) કલ્યાણ કરવું; સુખી રાખવું.
Ask (આસ્ક) માંગો.
Safe (સેઇફ) સહીસલામત.
Happy (હૅપિ) સુખી.
Save (સેવ) બચાવો; રક્ષણ કરો.
Long live=લાંબું જીવો.
Noble (નોબલ) ઉમદા; ઉદાર.
God save the king–પરમેશ્વર રાજાનું રક્ષણ કરો.

---

4 Roman Figures.

Roman (રોમન) રોમન લીપીમાં દર્શાવેલા.

Figures (ફિગર્ઝ) આંકડા.
Well (ઉવેલ) વારૂ.
You have been=તમે જાઓછો.
Month (મન્થ) મહિનો.
For one month=એક મહિનો થયાં.
You have been at your new school for one month=તમો એક મહિનો થયાં તમારી નવી નિશાળે જાઓ છો.
Like (લાઇક) ને ગમે છે.
How do you like it=તને તે કેમ ગમે છે ?
Very much=ઘણુંજ.
Master (માસ્ટર) મહેતાજી.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
The other (અધર) બીજા.
Learn (લર્ન) શીખું છું.
Something (સમથિંગ) કંઇક.
Every day=દરરોજ.
Do you=શું તમે શીખો છો ?
What (ઉવૉટ) શું.
Did learn (લર્ન) શીખ્યા.
To-day (ટુ-ડે) આજે.
Learned (લર્નડ) શીખ્યા.
About (ઍબાઉટ) વિષે.
Do you know=શું તમો જાણો છો ?
Taught (ટૉટ) શીખવ્યું.
Long ago=ઘણા દહાડા ઉપર.
Figure (ફિગર) આંક; આંકડો.
Mark (માર્ક) ચિન્હ.
Number (નમ્બર) સખ્યા.
Another (અનધર) બીજુ.
Name (નેઇમ) નામ.
Numeral (ન્યુમરલ)આંક, સખ્યા.
Let me see=મને જોવા દે.
What you know=તમને શું આવડે છે ?
Give (ગિવ) આપો.
Slate (સ્લેઇટ) પત્થર પાટી.
Will write (રાઇટ) લખીશ.
One (વન) એક.
Two (ટુ) બે.
Three (થ્રી) ત્રણ.
Four (ફોર) ચાર.
Close to it=તેની પાસે.
Here is the slate=આ રહી પથ્થરપાટી.
Quite right (રાઇટ તદન ખરૂં; બરાબર.
I am glad (ગ્લૅડ) ખુશી છું.
Remember (રીમેમ્બર) યાદ રાખવું.
Think (થિન્ક) ધારૂં છું.
Learnt (લર્ન્ટ) શીખ્યા.

Old (ઓલ્ડ) જુની.
Did you not ?=શું તમે શીખ્યા નથી.
Did learn (લર્ન) શીખ્યો.
Did not learn (લર્ન) શીખ્યો. નહીં.
Names (નેઇમ્ઝ) નામ.
English (ઇંગ્લિશ) અંગ્રેજી.
To spell (સ્પેલ) જોડણી કરવી.
Do you call=શું તમે કહો છો ?
Ways (વેઝ) રીત.
Writing (રાઇટિંગ) લખવાની.
Can write (રાઇટ) લખી શકોછો.
Yet (યેટ) હજી સુધી.
Can not do=લખી શકતો નથી.
Well (વેલ) સારી રીતે.
Little (લિટલ) ન્હાનો.
Card (કાર્ડ) કાર્ડ, પાનું.
Class (ક્લાસ) વર્ગ.
Take (ટેઇક) લઈ જજો.
Up to (અપ ટુ) સુધી.
One up to twelve=એકથી બાર સુધી.
Twelve (ટવેલ્વ) બાર.
Five (ફાઇવ) પાંચ.
Six (સિક્સ) છ.
Seven (સેવન) સાત.
Eight (એઇટ) આઠ.
Nine (નાઇન) નવ.
Ten (ટેન) દશ.
Eleven (ઇલેવન) અગિયાર.
Common (કૉમન) સાધારણ.
At home (ઍટ હોમ) ઘેરે.
Where is that card=તે પાનું ક્યાં છે.
I have=મારી પાસે છે.
Pocket (પૉકેટ) ગજવું.
Here it is=તે આ રહ્યું
Nice (નાઇસ) સુંદર.
Are you going to learn =તમે શીખવાના છો.
Want (વૉન્ટ) માંગુ છું, મરજી હોવી.
I want=હું ઇચ્છું છુ.
Garden (ગાર્ડન) વાડી.
Hour (અવર) કલાક.
For an hour=કલાક સુધી.
After that=તે પછી.
Will learn=તે શીખીશ.
Did tell=કહ્યું.
When you go home from school=જ્યારે નિશાળેથી ઘેર જાઓ ત્યારે.
Go for a walk (વૉક) ફરવા [જજો.

About (ઍબાઉટ) આમતેમ.
Run about=આમતેમ દોડજો.
Will make=(મેઈક) કરશે.
Strong (સ્ટ્રૉન્ગ) મજબુત.
(Will) keep=રાખશે.
That will keep you well =તેથી તમે તંદુરસ્ત રહેશો.
Quite (ક્વાઇટ) છેક, તદ્દન.
True (ટ્રુ) ખરૂં.

Be off now=હમણા ચાલ્યો જા.
To morrow(ટુ મૉરૉ) આવતી કાલે.
Morning (મૉનિગ) સ્હવાર.
Let me see=મને જોવા દેજે
Let me see......Roman figures=અને મને જોવા દેજે કે તને રોમન આંકડા આવડે છે.
Cold (કોલ્ડ) ઠડો.
Is blowing (બ્લોઇંગ) વાય છે.
Wind (ઉવિન્ડ) પવન.
Deep (ડીપ) ઉંડી.
River (રિવર) નદી.
Is flowing (ફ્લોઇંગ) વહે છે.
White (ઉવ્હાઈટ) સફેદ.
Cow (કાઉ) ગાય.
Is lowing (લોઇંગ) બરાડે છે.

Green (ગ્રીન) લીલું.
Grass (ગ્રાસ) ઘાસ.
Is growing (ગ્રોઇંગ) ઉગે છે.
Pretty (પ્રિટિ) સુંદર.
Birds (બર્ડ્ઝ) પક્ષીઓ.
Are singing(સિંગિંગ)ગાય છે.
School bell (સ્કુલ બેલ) નિશાળનો ઘંટ.
Is ringing (રિંગિંગ) વાગે છે.
Big (બિગ) મોટો.
Are talking (ટૉકિંગ) વાત કરે છે.
Are walking (ઉવૉકિંગ)ફરે છે.

5 The Queen Empress.

Queen (ક્વીન) રાણી.
Empress (એમ્પ્રેસ) શહેનશાહ બાનું.
Mary (મેરિ) નામ છે.
Great Britain (ગ્રેટબ્રિટન) ગ્રેટબ્રિટન એ ટાપુ છે.
Ireland (આયર્લંડ) આયર્લાંડ
Wife (ઉવાઇફ) પત્ની, સ્ત્રી.
Lives (લિવ્ઝ) રહે છે.
England (ઇંગ્લંડ) ઇગ્લાંડ.
Husband (હસબૅન્ડ) ધણી.
Eldest (એલડેસ્ટ) સૌથી વડો.

Prince of Wales=વેલ્ઝનો શાહજાદો;શહેનશાહનો વડો પુત્ર.

May God Bless our Queen =પરમેશ્વર આપણી રાણીને સુખી રાખો–કલ્યાણ કરજો.

6 The Watch.

Watch (ઉવૉચ) નાનું ઘડીઆળ.

Good-Morning=સવારની સલામ; સાહેબજી.

I know=મને આવડે છે.

Figures (ફિગર્ઝ) આંકડાઓ.

Learned (લર્નડ) શીખ્યો.

Last night=ગઇ રાત્રે.

Looked (લુકડ) જોઇ ગયો; તપાસી ગયો.

Again (અગેઇન) ફરીથી.

Can read=વાંચી શકું છું.

Right (રાઇટ) બરાબર.

That's right (રાઈટ) તે બરાબર છે.

I am glad to hear it =હું તે સાંભળીને ખુશ થયો છું.

Now come here=હમણા અહિં આવ.

Look (લુક) જો.

Can you see=તમે જોઈ શકો છો.

Same (સેઇમ) તેજ.

I have learnt=હું શીખ્યો છું.

From I to XII=એકથી બાર સુધી.

Round (રાઉન્ડ) આસપાસ.

They go all round the watch=તેઓ ઘડીઆળની આસપાસ સઘળે ફરે છે.

Did see=જોયા.

Any where (ઍનિહ્વેર) કોઇ પણ જગ્યાએ.

Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે.

Wrote (રોટ) લખ્યા.

Black-board (બ્લૅક બોર્ડ) નિશાળનું કાળું પાટીઉં.

Else (એલ્સ) બીજો.

Think (થિન્ક) વિચાર કરો.

Clock (કલૉક) મોટું ઘડીઆળ.

School room (સ્કુલ રૂમ) નિશાળનો ઓરડો.

Did not know=જાણ્યું નહીં, પારખ્યું નહીં.

What they were=તેઓ શું હતા ?

A clock is the same thing as a watch=નાના ઘડીઆળના જેવુંજ મોટું ઘડીઆળ છે.

Large (લાર્જ) મ્હોટું.
Heavy (હેવિ) ભારે.
Pocket (પૉકેટ) ગજવું.
The same (સેઇમ) એકજ.
Marks (માર્કસ) ચિન્હો.
Face (ફેઇઝ) ચંદો. [કરીને.
Please (પ્લીઝ) મહેરબાની
Will you please tell me–
મને તમે મહેરબાની કરી કહેશો?
Line (લાઇન) લીટી; હદ.
Going all round it=તેની
આસપાસ સઘળે ફરતી.
Circle (સર્કલ) ચક્કર, કુંડાળું.
Those (ધોઝ) પેલા.
Sixty (સિક્સટિ) સાઠ.
Black (બ્લૅક) કાળાં. [શાની.
Points (પોઇન્ટ્ઝ) ટપકાં. ની-
May count (કાઉન્ટ) ગણો.
If you like=જો તમારી મરજી
હોય તો.
Try (ટ્રાય) યત્ન કરો.
Hardly (હાર્ડલિ) ભાગ્યેજ.
Very small=ઘણા ન્હાના.
Anything (એનિથિંગ)કંઇ ચીજ.
Moving (મુવિંગ) હાલતી; ફરતી.
Needles (નીડલ્સ) કાંટા; સોયા
Very small one=છેક નાનો.

That is running very
fast=જે ઘણી ઝડપથી ચાલે છે.
All round=સઘળે આસપાસ.
Long (લૉન્ગ) લાંબા.
Is moving (મૂવિંગ) ફરે છે.
Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Is not moving=ફરતો નથી.
At all (ઍટ ઑલ) બીલકુલ.
Hands (હૅન્ડઝ) કાંટા.
Why are they called=
શા વાસ્તે કહેવાય છે.
Point (પોઇન્ટ) બતાવે છે.
The little one=નાનો.
That is running=જે ફરે છે;
ચાલે છે.
So fast=એટલી ઝડપથી.
Second–hand (સેકન્ડ-હૅન્ડ)
સેકન્ડનો કાંટો.
Longest (લૉન્ગેસ્ટ)સૌથી મ્હોટો.
Minute hand (મિનિટ હૅન્ડ)
મિનિટ કાંટો.
Can just see=તરતજ જોઇ શકે.
(To) move (મુવ) ફરતો.
Hour hand=કલાકનો કાંટો.
Too (ટુ) પણ વળી.
Is moving=ચાલે છે.

Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Calling (કૉલિંગ) બુમ પાડતી.
Breakfast (બ્રેકફાસ્ટ) નાસ્તો.
Ready (રેડી) તૈયાર.
Run off (રન ઑફ) દોડી જાઓ.
When you are at school= જ્યારે તમો નિશાળમાં હોય ત્યારે.
Table (ટેબલ) કોષ્ટક.
Time (ટાઇમ) વખત.
To morrow(મૉરો)આવતી કાલે.

---

7 The Prince of Wales.

Prince of wales (પ્રિન્સ ઑફ વેલ્સ) ઇંગ્લંડના રાજાના પાટવી કુંવરને પ્રિન્શ ઑફ વેલ્સ કહે છે.
Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે.
Showed (શોડ) બતાવ્યાં.
Picture (પિક્ચર) ચિત્ર.
George the Fifth (જ્યોર્જ ધ ફિફ્થ) પાંચમાં જ્યોર્જ.
Have you seen=તમે જોયુ છે.
Before (બીફોર) અગાઉ.
Cover (કવર) પુઠું.
Do you know=તમે જાણો છો.
Who it is=તે કોણ છે.
Please (પ્લીઝ) મહેરબાની કરી.
Edward (એડવર્ડ) નામ છે.
Eldest (એલડેસ્ટ) સૌથી મોટો.
If God will=જો પરમેશ્વરની મરજી હશે તો.
Will be (વિલ બી) થશે.
King (કિંગ) રાજા.
Prince must pray to= પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરવી જોઇએ.
God to take care of him= તેની સંભાળ લેવાને.
God (ગૉડ) પરમેશ્વર.
Bless (બ્લેસ) સુખી રાખો.

8 The Watch.

(Continued)

Continued=ચાલુ, જારી.
Here I am–હું અહીંઆ છુ.
Would tell(વુડ ટેલ) કહીશ.
Said (સેઇડ) કહયું હતું.
Alright (ઑલરાઇટ) બરાબર.
Remember (રિમેમ્બર) યાદ કરવું.
I remember=મને યાદ છે.
Something(સમથિંગ) કંઇચીજ.
Indeed (ઇનડીડ) ખરેખર.
I do–I do remember=

મને યાદ છે.

You did=તમે શીખ્યા

Did you? શું તમે શીખ્યા?

Examine (એક્ઝામિન) તપાસવું.

Let me examine you=મને તમને તપાસવા દે.

Hours (અવર્સ) કલાક.

Night (નાઇટ) રાત.

Minutes (મિનિટસ) મિનિટ.

Sixty (સિક્સ્ટિ) સાઠ.

How many=કેટલી.

Seconds (સેકન્ડઝ) સેકન્ડ; મિનિટનો ૬૦મો ભાગ.

Well done (ઉવેલડન) શાબાશ.

Will hold (હોલ્ડ) ધરીશ.

Ear (ઇઅર) કાન.

Close to=પાસે.

Hear (હીઅર) સાંભળવું.

What do you hear=તમે શું સાંભળો છે.

Tick (ટિક) ઘડીઆળનો ટિક કરતો અવાજ.

Ticks (ટિકસ) ટિક ટિક અવાજ કરે છે, ટક ટક થાય છે.

Time (ટાઇમ) વખત.

Minute hand=મિનિટ કાંટો.

Moves (મુવ્ઝ) ફરે છે.

Black (બ્લૅક) કાળા.

Point (પૉઇન્ટ) નિશાન.

Next (નેક્સ્ટ) બીજા.

It goes all round=તે સઘળા ગોળ ચક્કર ફરે છે.

So (સો) તેજ પ્રમાણે.

Second-hand=સેકન્ડ કાંટો.

As fast as=જેટલી ઝડપથી

Very true (વેરી ટ્રુ) ખરેખર. ખરૂ.

Moving (મુવિંગ) ફરતો.

It goes right round=તે બરોબર ગોળ ફરે છે.

From one figure to another=એક આંકડાથી બીજા સુધી.

Twelve times=બાર ગણો.

It goes twelve times as fast=તે તેનાથી બાર ગણો, જલદીથી ફરે છે.

That's right=બરાબર છે.

O'clock (ઑકલોક) કલાક.

What o'clock is it=કેટલા વાગ્યા છે?

Mean (મીન) અર્થ થાય છે.

Short (શોર્ટ) ટુંકો.
What hour of the clock is it now = હમણા કેટલા વાગ્યા છે?
What (હ્વૉટ) કેટલા
Do point it out (પોઇન્ટ) બતાવે છે; દેખાડે છે.
A little after nine=નવથી જરા ઉપર બતાવે છે.
So it is past nine=તેથી નવ વાગી ગયા છે.
One quarter (ક્વોર્ટર) એકનો ચોથો ભાગ.
So it is a quarter past nine=તેથી સવા નવ થાય છે.
Fifteen (ફિફ્ટીન) પંદર.
Cards (કાર્ડ્ઝ) પાના.
I have made them = મેં તેમને બનાવ્યા છે.
Face (ફેઇસ) ચંદો.
Have not put=મુકયા નથી, ગોઠવ્યા નથી.
How to tell the time= કેવી રીતે વખત કહેવો.
Let us go = ચાલો આપણે જઇએ.
Breakfast (બ્રેકફાસ્ટ) નાસ્તો.
What (હ્વૉટ) જે-તે.
You have to do = તમારે કરવાનું હોય.
Quick (ક્વિક) ઝડપથી.
Is passing away (પાસિંગ) વહી જાય છે.
Fast (ફાસ્ટ) ઝડપથી.
Do what you should do to-day=જે તમારે કરવું જોઇએ. તે આજે કરો.

9 Post man.
ટપાલવાળો; ટપાલી.

Ananta (અનંત)છોકરાનું નામછે.
Nine years old=નવ વર્ષનો.
Had lived=રહેતો હતો.
Village (વિલેજ) ગામ.
Came (કેઇમ) આવ્યો.
Poona (પુના) શહેરનું નામ છે.
Stay (સ્ટે) રહેવાને.
Cousin (કઝિન) ભત્રીજો.
Govind (ગોવિન્દ) નામ છે.
Called (કૉલ્ડ) બોલાવતાં.
Gondco (ગોન્ડુ) નામ છે.
Antoo (અન્તુ) નામ છે.
Got to (ગૉટ) પહોંચ્યા.
Tired (ટાયર્ડ) થાકી ગયલો.

He was very tired = તે ઘણો થાકી ગયો.
It was late=મોડું થઇ ગયું.
In the evening=સાંજે.
Ate (એઇટિ) ખાધું.
Food (ફુડ) ખોરાક.
Went to bed=સુઇ ગયો.
Slept (સ્લેપ્ટ) ઉંઘ્યા.
Soundly (સાઉન્ડલિ) ઘસઘસાટ.
All night=આખી રાત.
Next (નેક્સ્ટ) બીજી.
Next morning=બીજી સ્હવાર.
Got up=ઉઠયો.
Early (અર્લિ) વ્હેલા.
To wash (ઉવૉશ) ધોવું.
To dress (ડ્રેસ) પહેરવું.
Has dressed (ડ્રેસ્ડ) ધોયું.
Front (ફ્રન્ટ) આગલા.
Room (રૂમ) ઓરડો.
Door (ડૉઅર) દરવાજો.
Was open=ઉઘાડો હતો.
Standing out (સ્ટૅન્ડિંગ) બહાર ઉભેલો.
Before the door = દરવાજા આગળ.
Who is he=તે કોણ છે ?

Does want=જોઇએ છીએ.
What does he want=તેને શું જોઇએ છીએ.
Never (નેવર) કદી નહીં.
Have you never seen = તમે કદી જોયો નથી.
That is=પેલો રહયો.
Is he holding=પકડયું છે.
Letter (લેટર) કાગળ.
Has brought (બ્રોટ) લાવ્યો છે.
Brother (બ્રધર) ભાઇ
Bombay (બૉમ્બે) મુંબઇ.
Has written (રિટન) લખ્યું છે.
Is carrying (કૅરિઇંગ) લઇ જાય છે.
Something(સમથિંગ)કંઇ ચીજ.
Left (લેફ્ટ) ડાબો.
Hand (હૅન્ડ) હાથ.
Brown (બ્રાઉન) ભૂરી.
Leather (લેધર) ચામડાની.
Bag (બૅગ) થેલો.
Is held up=લટકાવેલું છે.
Strap (સ્ટ્રૅપ) ચામડાનો પટો.
Goes over=ઉપર થઇને જાય છે.
Shoulder (સોલડર) ખભો.
Inside (ઇનસાઇડ) ની અંદર.

Is full (ફુલ) ભરેલી છે.
Is taking=લઇ જાય છે.
Houses (હાઉસિઝ) ઘર.
Sir (સર) સાહેબ.
Thank (થૅન્ક) ઉપકાર માનું છું.
Only (ઓન્લિ) એકજ.
That is all to day=આજે માત્ર તેજ છે.
This letter is from father to me=આ કાગળ પિતાજીએ મારા ઉપર (લખેલો) છે.
Last night (લાસ્ટ નાઇટ) ગઇ રાત્રે.
Did pay (ડિડ પે) આપવું પડયું.
Put (પુટ) લગાડી.
Stamp (સ્ટૅમ્પ) ટિકિટ.
Half anna (હાફ્ આના) અડધા આનાની.
Head (હેડ) ડોકું.
Emperor (એમ્પરર) શહેનશાહ.
Read (રીડ) વાંચી.
You may look at it= તમે વળી તે જુઓ.
If you like=જો તમારી મરજી હોય તો.
Know (નો) જાણું છું.
English (ઇંગ્લિશ) અંગ્રેજી.
May (મે) મહીનાનું નામ છે.
Dear (ડીઅર) વહાલા.
I write to tell you=હું તને લખી જણાવું છું.
Got (ગૉટ) પહોંચ્યા.
At three o'clock=ત્રણ વાગે.
It is very hot here= અહિંઆ ઘણો તાપ પડે છે.
Think (થિન્ક) ધારૂં છું.
Will rain (વિલ રેઇન) વરસાદ વરસશે.
To night=આજ રાત્રે.
Cloudy (કલાઉડિ) વાંદળાંવાળુ.
Quite (કવાઇટ) છેક; તદ્દન.
Let me know=મને જણાવજે.
How you all are=તમે સઘળા કેમ છો.
At home (હોમ) ઘેર.
Shop (શૉપ) દુકાન.
Busy (બિઝિ) ઉદ્યોગી.
I am very busy=મને ઘણું કામ છે.
I have many letters to write = મારે ઘણા કાગળ લખવાના છે.
(Will) tell (ટેલ) લખીશ.

When we shall come back = આપણે પાછા ક્યારે ફરીશું–આવીશું.
Good bye (ગુડબાઇ) સાહેબજી.
Love (લવ) પ્યાર.
Give my love=મારી સલામ કહેજો.
Is staying (સ્ટેઇંગ) રહે છે.
I am=હું છું.
Loving (લવીંગ) વહાલો. હિતવંતો.

10 Talking.

Talking (ટૉકિંગ) વાત કરવી.
Often (ઑફન) વારંવાર.
I've been (આઇવ બીન) હું છું.
I'm sure (આઇમ સ્યુર) મારી ખાત્રી છે.
I'll do (આયલ ડુ) હું કરીશ.
If I can=જો મારાથી બનશે તો.
You've said (યુવ સેડ) તમે કહ્યું છે.
Twice (ટવાઇસ) બે વાર.
You'll get (યુઇલ ગેટ) તમે પહોંચશો.
Soon (સૂન) થોડીવારમાં.
He's (હીઇઝ) તે છે.
He'll be (હી ઇલ બી) તે આવશે.
He'll soon be here=તે જલદી અહીંઆં આવસે.

We've worked (વીવ વર્કડ) અમે મહેનત કીધી છે.
Very hard=ઘણી સખત.
Isn't (ઇઝન્ટ) નથી.
That's (ધૅટઝ) તે છે.
Right (રાઇટ) બરોબર.
What's (ઉવૉટસ) શું છે.
What's your name=તમારૂ નામ શું છે.
Who's (હુઝ) કોણ છે.
Who's there=ત્યાં કોણ છે.
Don't go (ડોન્ટ ગો) જતા ના.
Can't wait (કાન્ટ ઉવેઇટ) રાહ જોઈ શકતા નથી.
Won't come (ઉવોન્ટ કમ) આવશે નહિ.
Shan't have (શાન્ટ હૅવ) મળશે નહિ.
Here's (હિઅર્ઝ) અહીંઆં છે.
There's (ધેરઝ) ત્યાં છે.
Where's (ઉહ્વેરઝ) કયાં છે.
Cap (કૅપ) ટોપી.
Hasn't gone (હૅઝન્ટ ગોન) ગયો નથી.
I'ts (ઇટઝ) તે છે.
Out (આઉટ) બહાર.

11 The Cocoa-nut.

Co-coa-nut (કોકોનટ) નાળીએર.
The cocoanut tree-નાળીએરી
Very tall (ટૉલ) ઘણું ઉચું.
It has no=તેને હોતી નથી.
Branches (બ્રૅન્ચિઝ) ડાળીઓ.
Top (ટૉપ) મથાળું.
There are=છે.
Leaves (લીવ્ઝ) પાંદડાં.
Useful (યુઝફુલ)ઉપયોગી; કામનું.
Every (એવરી) હરેક.
Part (પાર્ટ) ભાગ.
Is of use=ઉપયોગનો છે.
Cut open (કટ) ભાગો.
Green (ગ્રીન) લીલું.
Thick (થિક) જાડી.
Skin (સ્કિન) છાલ.
Inside (ઇનસાઇડ) અંદરની બાજુ.
Will find=મળશે.
Nut (નટ) ફળનું ઉપરનું કઠણ કોટલું.
Is called (કૉલ્ડ) કહેવાય છે; ને કહે છે.
Coir (કૉયર) કાથો.
Is dried (ડ્રાઇડ) સુકવવામાં આવે છે.
Sun (સન) તડકો.
(is) made=બનાવવામાં આવે છે.
Strong (સ્ટ્રૉન્ગ) મજબુત.
Brown (બ્રાઉન) ભુરૂં; બદામી રંગનું.
Rope (રોપ) દોરડું.
Hard (હાર્ડ) સખત.
Shell (શેલ) કાચલું; છોડું; કોટલું.
Gets brown=ભૂરૂં દેખાય છે.
Ripe (રાઇપ) પાકું.
Is cut=કાપવામાં આવે છે.
Pieces (પીસિઝ) કકડા.
Is used as a cup = પ્યાલા તરીકે વાપરવામાં આવે છે.
Cup (કપ) પ્યાલું.
Handle (હૅન્ડલ) હાથો.
Is put to it = તેની સાથે મુકવામાં આવે છે.
Ladle (લૅડલ) કડછી; ચમચો; ડોઇઓ.
Is full of=ભરેલું છે.
Sweet (સ્વીટ) મીઠા.
Water (ઉવૉટર) પાણી; જળ.
It is very nice to drink =તે પીવાની ઘણી મજાહ પડે છે.
Gets ripe=પાકે છે.
Nearly (નીયર્લિ) લગભગ.

Dries up (ડ્રાઇઝ) સકાઇ જાય છે.
Side by side=પાસે પાસે.
How much=કેટલું.
Larger (લાર્જર) વધારે મ્હોટું.
Stalk (સ્ટૉક) ડીચું.
Hangs (હૅન્ગઝ) લટકી રહે છે.
Break (બ્રેક) ભાંગો.
What do you see? તમે શું જુઓ છો?
Sweet (સ્વીટ) મીઠું.
White (વ્હાઇટ) સફેદ.
Kernal (કર્નલ) કોપરૂં; ગળ.
It is very nice to eat = તે ખાવાની મજાહ પડે છે.
Is made into = બનાવવામાં આવે છે.
Sweetmeat (સ્વીટ મીટ) મીઠાઇ.
It is also made into sweetmeat=તેની વળી મીઠાઇ બને છે.
Is dried (ડ્રાઇડ) સુકવવામાં આવે છે.
Sun (સન) તડકો.
Milky (મિલ્કિ) દુધ જેવો.
Juice (જ્યુસ) રસ.
Oil (ઓઇલિ) તેલ.
Turns into oil=નું તેલ બને છે.
Copra (કોપરા) કોપરૂ.
Is ground (ગ્રાઉન્ડ) પીલવામાં આવે છે.
Mill (મિલ) ઘંટી; ચક્કી; ઘાણી.
Is pressed out (પ્રેસ્ડ આઉટ) દાબીને બહાર કાઢવામાં આવે છે.

The Post-box.

Post-box (પોસ્ટ બૉક્સ) ડાકની પેટી; ટપાલની પેટી.
Gondu (ગોન્ડુ) છોકરાનું નામ છે.
Where are you? તું કયાં છે.
Have just written=હમણાંજ લખી કાઢયો છે.
Reply (રિપ્લાઇ) જવાબ.
Would you like to see it=તું જોવાને માંગે છે.
Let me look=મને જોવા દે.
Here it is=તે આ રહ્યો.
Poona (પૂણા) શહેરનું નામ છે.
May (મે) મહીનાનું નામ.
Thank (થૅન્ક) ઉપકાર માનું છું.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ ભરેલા.
Came (કેઇમ) મળ્યો.
Early (અર્લિ) જલદી; વખતસર.

Rained (રેઇન્ડ) વરસાદ વરસ્યો.
Last night=ગઈ રાત્રે.
Quite (ક્વાઇટ) છેક.
Cool (કુલ) ઠંડક.
Head ache (હેડ એક) માથાનો દુ:ખાવો.
Bad headache (હેડએક) સખત માથું દુ:ખવું.
Seeta had a bad headache=સીતાનું માથું ઘણું દુ:ખતું હતું.
Well (ઉવેલ) સારી પેઠેમ.
Hope (હોપ) આશા રાખું છું.
You will bring me=તમે મારે સારૂ લાવશો.
Same (સેઇમ) તેવીજ.
Books (બુકસ) ચોપડીઓ.
When you come back=જ્યારે તમે પાછા આવો ત્યારે.
Good-bye=સાહેબજી.
With love from all of us=હમારા સઘળાની સલામ.
I am=હું છું. [વ્હાલો.
Affactionate (એફેક્શનેઇટ)
I am glad=હું ખુશી થયો છું.
What are you going to do=તમે શું કરવા માંગો છો.

Will put (પુટ) મુકીશ.
Envelope (એનવેલોપ) પરબીડીયું. [નાંખીશ.
(Will) post (પૉસ્ટ) ડાકમાં
Ready (રેડી) તૈયાર ?
Mr એ Mister (મિસ્ટર) નું ટુંકમાં લખેલો શબ્દ.
That (ધૅટ) પેલું.
Writing (રાઇટિંગ) અક્ષર.
Address (એડ્રેસ) સરનામું.
First (ફર્સ્ટ) પહેલી; પ્રથમ.
Line (લાઇન) લીટી.
Next (નેક્સ્ટ) બીજી.
Road (રોડ) જગ્યા; રસ્તો.
Is living (લિવિંગ) રહે છે.
Number (નમ્બર) નંબર; સંખ્યા.
Third (થર્ડ) ત્રીજી.
Town (ટાઉન) શહેર.
Must have=તે હોવું જોઇએ.
Like this=આના જેવું.
Shows (શોઝ) દેખાડે છે.
Where to take it=તેને ક્યાં લઇ જવો.
Must go=જવું જોઇએ.
(Must) post (પૉસ્ટ) ટપાલમાં નાખવો જોઇએ.
May come-આવું.

Come along=ચાલની.
We must be off=આપણે જલદી જવું જોઇએ.
You have not put on=તમે પહેર્યા નથી.
Shoes (શુઝ) જોડા.
Are you going out=શું તમે બ્હાર જાઓ છો ?
Bare (બેઅર) ઉઘાડા.
Feet (ફીટ) પગ.
Must run off at-once=એકદમ નીકળી જવું જોઇએ.
Shall be=થઇશું.
Late (લેઇટ) મોડા.
To lose (લુઝ) ગુમાવવો.
I have no time to lose મારે વખત ગુમાવવાનો નથી.
Take away=કાઢી લઇ જાય છે.
At two o'clock=બે વાગે.
It is now three Minutes to two=હમણાં બેમાં ત્રણ કમ છે.
Ran off (રૅન ઑફ) દોડી [ગયા.
To-gether (ગેધર) સાથે.
Hole (હોલ) બાકું.
Above (ઍબવ) ઉપર.
Word (ઉવર્ડ) શબ્દ.
Where to put a Letter=કાગળ કયાં નાંખવા.
What will the postman do with the letter=ટપાલી કાગળનું શું કરશે ?
(Will) put=મુકશે.
(Will) take=લઇ જશે.
Will be put=મુકવામાં આવશે.
Large (લાર્જ) મ્હોટા.
(Will be) taken (ટેઇકન) લઇ જવામાં આવશે.
Railway (રેલ્વે) આગગાડી.
(Will be) sent (સેન્ટ) મોકલવામાં આવશે.
Places (પ્લેસિઝ) જગ્યા.
All over=સઘળે.
India (ઇન્ડિઆ) હિંદુસ્તાન.

---

13 The Moon.

Moon (મૂન) ચંદ્રમા.
Oh (ઑહ) અરે.
Look (લુક) જુઓ. [છે.
She (શી) ચંદ્રમાં માટે મૂકેલું
Is shining (શાઇનિંગ)પ્રકાશે છે.
So high=એટલે ઉંચે.
Like (લાઇક) માફક.

Lamp (લૅમ્પ) દીવો.
Sky (સ્કાઈ) આકાશ.
Last (લાસ્ટ) ગયે; છેલ્લે.
Week (વીક) અઠવાડીયું.
Smaller (સ્મૉલર) વધારે ન્હાનો.
Shaped (શેઇપ્ડ) આકારવાળો હતો.
Bow (બાઉ) ધનુષ્ય.
She's grown=ને થયો છે.
Bigger (બિગર) વધારે મ્હોટો.
Round (રાઉન્ડ) ગોળ.
O (ઓ) અક્ષરનું નામ છે.
Made (મેઇડ) સરજ્યો.
Sun (સન) સુરજ.
To rule (રૂલ) રાજ્ય ચલાવવાને.
Day (ડે) દિવસ.
Stars (સ્ટાર્ઝ) તારા.
Give light (લાઇટ) અજવાળું આપે છે.

---

14 A Girl's School.

(ગર્લ્ઝ સ્કુલ) છોકરીઓની નિશાળ.
Girl's (ગર્લ્ઝ) છોકરીઓની.
School (સ્કુલ) નિશાળ.
As (ઍઝ) જ્યારે—ત્યારે.
Bell (બેલ) ઘંટ.
Rings (રિંગ્ઝ) વાગે છે.
Come walking (કમ વૉકિંગ) ચાલી આવે છે.
Each of them=તેઓમાંની દરેક
Bag (બૅગ) પાકીટ; દફતર.
To hold (હોલ્ડ) રાખવાને; મુકવાને.
Every (એવરિ) દરેક.
Class (કલાસ) વર્ગ.
Clean (કલીન) સ્વચ્છ.
Room (રૂમ) ઓરડો.
To let in=અંદર આવવાને.
Air (એઅર) હવા.
Window (વિન્ડો) બારી
Wind (વિન્ડ) પવન.
Blows (બ્લોઝ) વાય છે. ફુંકાય છે.
Very hard=ઘણા જોરથી.
Is shut (શટ) બંધ કરવામાં આવે છે.
Bench (બેન્ચ) પાટલી.
Stand up (સ્ટૅન્ડ અપ) ઉભી થાય છે.
When it is time to read=જ્યારે વાંચવાનો વખત થાય છે ત્યારે.
Chair (ચેઅર) ખુરશી.
(To) To read (રીડ) વાંચતાં.

To read (રીડ) વાંચવાને.
Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Carefully (કેરફુલિ) કાળજીથી.
Spell (સ્પેલ) જોડણી કરવી.
Makes spell=જોડણી કરાવે છે.
Hard (હાર્ડ) અઘરા.
Words (ઉવર્ડઝ) શબ્દો.
Writes (રાઇટઝ) લખે છે.
Black Board (બ્લૅક બૉર્ડ) કાળું પાટીયું.
Chalk (ચૉક) ચાક; સફેતો.
Copy-books (કૉપિ બુકસ) કોપી બુક.
Pencil (પેન્સિલ) સીસાપેન.
Pen (પેન) કલમ.
Ink (ઇન્ક) શાહી.
Slates (સ્લેઇટઝ) પત્થરપાટી.
Sums (સમ્સ) દાખલા, હીસાબ.
Do sums=હીસાબ કરે છે.
Mistress (મિસ્ટ્રેસ) સ્ત્રી શિક્ષક; નિશાળ ચલાવનારી સ્ત્રી મહેતાજી.
Master (માસ્તર) મહેતાજી.
The same (સેઇમ) તેજ.
She does the same work that a master does=જે કામ મહેતાજી કરે છે તેજ કામ તે કરે છે.

Before (બીફોર) અગાઉ.
Wash (ઉવૉશ) સાફ઼ જ કરે છે. ધુએ છે.
Hand (હૅન્ડ) હાથ.
Comb (કૉમ) હોળવાં.
Hair (હેર) વાળ.
Their (ધેર) તેમના.
How clean=કેવા સાફ.
Fingers (ફિન્ગર્સ) આંગળીઓ.
Learns (લર્નઝ) શીખે છે.
To sew (સો) સીવવું.
Baskets (બાસ્કેટઝ) ટોપલીઓ.
Keep (કીપ) રાખે છે.
Work (ઉર્વક) સીવવા ભરવાનું કામ.
Cloth (કલૉથ) કપડું; કાપડ.
Pins (પિનસ) ટાંકણીઓ.
Needles (નીડલ્ઝ) સોયા.
Thread (થ્રેડ) દોરો.
Scissors (સિઝર્સ) કાતર.
Places (પ્લેસિઝ) જગા.
Faces (ફેસિઝ) ચ્હેરા.
At home (હોમ) ઘેર.
We'll go=we will go= આપણે જઈશું.
As were told=જેમ આપણને કહેવામાં આવે તેમ.

Ever (એવર) હમેશાં.
Happy (હૅપિ) સુખી.
Clever (કલેવર) હુશીયાર.
For (ફૉર) કારણ કે.
Learning (લાર્નીંગ) ભણતર.
Better=વધારે સારૂં.
Than (ધૅન) કરતાં.
Silver (સિલ્વર) રૂપું.
Gold (ગોલ્ડ) સોનું.

---

15 Yesterday, To day, To-morrow

Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે.
To day (ટુ ડે) આજ.
To-morrow (મૉરો)આવતીકાલ.
Am going (ગોઇંગ) જાઉં છું.
There (ધેર) ત્યાં.
To day (ટુ ડે) આજે.
Went (ઉવેન્ટ) ગયો.
Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે.
Shall go (શેલ ગો) જઇશ.
To morrow (ટુમૉરો) આવતી કાલે.
Am going (ગોઇંગ) જાઉં છું.
There (ધેર) ત્યાં.
To day (ટુ ડે) આજે.
Went (ઉવેન્ટ) ગયો.
Yesterday (યસ્ટર ડે)ગઇ કાલે.
Shall go (શૅલ ગો) જઇશ.
To-morrow (ટુ મૉરો)આવતી કાલે.
Every (એવરી) દરેક.
Week (ઉવિક) અઠવાડિયું.
Is doing (ડુઇંગ) કરે છે.
Now (નાઉ) હમણાં.
Did (ડિડ) કીધું.
Will do (ડુ) કરશે.
Next (નેક્સ્ટ) આવતે.
Next year=આવતે વર્ષે.
Does (ડઝ) કરે છે.
Every day=દરરોજ.
Is coming (કમિંગ) આવે છે.
Game (ગેઇમ) આવી.
Last (લાસ્ટ) છેલ્લે.
Will come=આવશે.
Now and then=કોઇ કોઇ વખત.
At what o'clock=કેટલે વાગે.
Did wake (ઇવેઇક) જાગ્યા.
This morning=આજે સ્હવારે.
Got up (ગૉટ અપ) ઉઠયો.
At nine=નવ વાગે.
Did not get up=ઉઠયા નહી.
Till (ટિલ) સુધી.

You did not get up till nine = તમે નવ વાગ્યા સુધી ઉઠ્યા નહીં.

Must be=હોવા જોઇએ.

Lasy (લેઝિ) આળસુ.

Boy (બૉય) છોકરો.

Should get up=ઉઠવું જોઇએ.

Day light (ડે લાઇટ) દિવસનું અજવાળું.

Right (રાઇટ) બરોબર.

That is right=તે બરાબર છે.

Will get up=ઉઠીશ.

Have you a watch=શું તમારી પાસે ઘડીઆળ છે.

Father (ફાધર) પિતાજી.

Says (સેઝ) કહે છે.

House (હાઉસ) ઘર.

Will buy me=મને અપાવશે.

When I get to be a big boy=જ્યારે હું મ્હોટો છોકરો થઇશ ત્યારે.

---

16 One and more than one.

એક અને એક કરતાં વધારે.

More than one=એક કરતાં વધારે.

One (વન) એક.

Bird (બર્ડ) પક્ષી.

Two (ટુ) બે

Many (મૅનિ) ઘણાં.

Birds (બર્ડ્ઝ) પક્ષીઓ.

Tree (ટ્રી) ઝાડ.

Leaf (લીફ) પાંદડું.

Leaves (લીવ્ઝ) પાંદડાં.

Knife (નાઇફ) ચપ્પુ; છરીઓ.

Knives (નાઇવ્ઝ) છરીઓ.

Box (બૉક્સ) પેટી.

Boxes (બૉક્સિઝ) પેટીઓ.

Wife (વાઇફ) સ્ત્રી; ધણીઆણી.

Wives (વાઇવ્ઝ) સ્ત્રીઓ.

Egg (એગ) ઈંડું.

Eggs (એગ્ઝ) ઈંડાં.

Man (મૅન) માણસ.

Men (મેન) માણસો.

Day (ડે) દિવસો.

Days (ડેઝ) દિવસો.

Woman (વુમૅન) બાયડી.

Women (વિમેન) બાયડીઓ.

House (હાઉસ) ઘર.

Houses (હાઉસિઝ) ઘરો.

Eye (આઇ) આંખ.

Eyes (આઇઝ) આંખો.

Foot (ફુટ) પગ.

Feet (ફીટ) પગો.
Branch (બ્રૅન્ચ) ડાળી.
Branches (બ્રૅન્ચિઝ) ડાળીઓ.
Lady (લેડિ) સ્ત્રી.
Ladies (લેડિઝ) સ્ત્રીઓ.
Watch (ઉવૉચ) નાનું ઘડીયાળ.
Watches (ઉવૉચિઝ) ઘડિયાળો.
Baby (બેબિ) બાળક.
Babies (બેબિઝ) બાળકો.

---

17 Grand father.

(ગ્રૅન્ડ ફાધર) દાદો.

Grand father(ગ્રૅન્ડ ફાધર)દાદો.
Pocr (પુઅર) ગરીબ.
Has no=નથી.
Has no father and mother =મા અને બાપ નથી.
Little (લિટલ) નાના.
Both (બોથ) બેઉ; બન્ને.
Dead (ડેડ) મરી ગયલાં.
Are both dead=બન્ને મરી ગયાં છે.
Has no one=તેમે કોઈ નથી.
To take care of him=તેની સંભાળ રાખવાને.
But (બટ) સિવાય.
Oldman(ઑલ્ડમૅન)બુઢ્ઢો માણસ.
Child (ચાઇલ્ડ) છોકરૂં.
Only (ઓન્લિ) માત્ર; એકનો એક.
Grandson (ગ્રૅન્ડસન) પૌત્ર; છોકરાનો છોકરો.
Who (હુ) જે.
Who is four years old= જે ચાર વર્ષનો છે. [નહીં.
Cannot leave=મૂકીને જવાય
Alone (એલોન) એકલો.
He has no one to take care of him=તેની સંભાળ લેવાને તેને કોઇ નથી.
Work (ઉવર્ક) કામ.
To his work=પોતાને કામે.
Gardener (ગાર્ડનર) માળી.
Works hard (ઉવર્કસ હાર્ડ) સખત કામ કરે છે.
Garden (ગાર્ડન) વાડી.
All day long=આખો દિવસ.
Evening (ઇવનિંગ) સાંજે.
Village (વિલેજ) ગામ. [દૂર.
Three miles off=ત્રણ માઇલ
Is at work=કામ કરે છે.
Is working(ઉવર્કિંગ)કામ કરેછે.
About (ઍબાઉટ) આમ તેમ.

Came home=ઘેર આવ્યા.
To-day (ટુ-ડે) આજે.
Walked (ઉવૉકડ) ચાલ્યો.
A little (લિટલ) થોડે.
Way (ઉવે) રસ્તે.
Am tired=થાકી ગયો છું.
Any more=કાંઇ વધારે.
Then (ધેન) ત્યારે.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
Stopped (સ્ટૉપ્ડ) અટકયો; ઉભો રહ્યો.
Took (ટુક) લીધો.
Shoulder (શાલડર) ખભા.
Carrying (કેરિઇંગ) ઉંચકી લઇ જતો.
You see him carrying im home = તમે તેને ઘેર ઉંચકી લઇ જતાં જુઓ છો.
Sixty (સિકસ્ટિ) સાઠ.
Years=વર્ષ. [ઉમરનો.
Sixty years old=સાઠ વર્ષની
Face (ફેઇસ) ચ્હેરો.
Strong (સ્ટ્રૉન્ગ)મજબુત; જોરાવર.
Still (સ્ટિલ) તોપણ.
Get home (ગેટહોમ)ઘેર પહોંચશે.
Will light (લાઇટ) સળગાવશે.
Fire (ફાયર) દેવતા.
Will cook=રાંધશે.
(Will) cook some rice for both of them to eat= તેમને બન્નેને ખાવાને થોડો ભાત રાંધશે.
Will lie down (લાઇ) સુશે.
Mat (મૅટ) સાદડી.
(Will) sleep (સ્લીપ) ઉંઘશે.
Till (ટિલ) સુધી.
Morning (મૉર્નિંગ) સવાર.

---

18 Months of the year.

વરસના મહીના.

Months (મન્થસ) મહીના.
Year (ઇઅર) વર્ષ.
January (જૅન્યુઆરી) જાનેવારી.
February (ફેબ્રુઅૅરિ) ફેબ્રુઆરી.
March (માર્ચ) માર્ચ
April (એપ્રિલ) એપ્રિલ.
May (મે) મે.
June (જ્યુન) જુન.
July (જુલાઇ) જુલાઇ
August (ઓગસ્ટ) ઓગસ્ટ.
September (સપટેમ્બર) સપટેમ્બર.

October (ઑક્ટોબર) ઓકટોબર.
November (નવેમ્બર) નવેમ્બર.
December(ડિસેમ્બર) ડીસેમ્બર.
Thirty (થર્ટિ) ત્રીસ.
Twenty eight (ટ્વેન્ટિ એઇટ) અઠાવીસ.
Alone (એલોન) એકલા.
Thirty one (થર્ટિવન) એકત્રીસ.
Leap-year (લીપયઅર) વરસના આંકને ચારે ભાગતાં શેષ કાંઇ ન રહે તે વરસ-૩૬૬ દિવસનું વરસ.

---

19 Play Ground.

રમવાની જગ્યા.

Play-ground (પ્લે ગ્રાઉન્ડ) રમવાની જગ્યા.
Where are you going= તમે કયાં જાઓ છો ?
Gopal (ગોપાલ) છોકરાનું નામ.
I am going=હું જાઉં છું.
Come (કમ) આવો, ચાલો.
Do come=આવોનીજ.
Will show=દેખાડીશ.
Very well=ઘણું સારૂં.
Nothing (નાથિંગ) કંઈ નથી.
To do just now=હમણું કરવાનુંજ.
Will go with you=તમારી સાથે આવીશ.
Thank (થૅન્ક) ઉપકાર માનું છું.
Let us be off at once= ચાલો આપણે એકદમ જઇએ.
What (હ્વૅાટ) કેવી.
Large (લાર્જ) મ્હોટી.
Place (પ્લેઇસ) જગ્યા.
What a fine large place it is=તે કેવી સુંદર મોટી જગ્યા છે.
How many=કેટલા.
How many boys there are=કેટલા છોકરાં છે.
Can tell=કહી શકો છો.
Who they are-તેઓ કોણ છે.
What (હ્વૅાટ) શું;
Are playing (પ્લેઇંગ) રમે છે.
Know (નો) ઓળખું છું.
Most (મૅાસ્ટ) ઘણા ખરા.
Most of them=તેઓમાંના ઘણાકને.
Tops (ટૅાપ્સ) ભમરડો.
Class (ક્લાસ) વર્ગ.

Kesu (કેસુ) છોકરાનું નામ છે.
Isspinning(સ્પિનિંગ) ફેરવે છે.
Is standing (સ્ટૅન્ડિગ) ઉભો છે.
Close by=છેક પાસે.
Who are those boys playing=પેલા છોકરા રમે છે તે કોણ છે.

Ball (બૉલ) દડો.
Romoo (રામુ)છોકરાનું નામ છે.
Rangoo (રન્ગુ) છોકરાનું નામ છે.
Belongs (બીલૉન્ગઝ)નો છે.
Ball belongs to Ramoo= દડો રામુનો છે.

Week (ડ્વીક) અઠવાડિયું.
Is throwing (થ્રોઇંગ) ફેંકે છે.
Is catching (કેચિંગ) પકડે છે.
In front (ફ્રન્ટ) અગાડી.
Are jumping (જમ્પિંગ) કુદે છે.
Name (નેઇમ) નામ.
Nana (નાના) છોકરાનું નામ છે.
Who the others are= બીજા કોણ છે.

Can run very fast=ઘણી જલદીથી દોડી શકે છે.

Long jump (લૉન્ગ જમ્પ) રમતનું નામ છે.

Sometimes (સમટાઇમ્સ) કોઇ કોઇ વાર.

High jump (હાઈ જમ્પ) રમતનું નામ છે.

Put (પુટ) મુકે છે.
Stick (સ્ટિક) લાકડી.
String (સ્ટ્રિન્ગ) દોરી.
Between (બીટ્વીન) વચ્ચે.
Posts (પોસ્ટસ) થાંભલા.
Tries=યત્ન કરે છે.
To jump over it=તે ઉપર થઇ કુદકો મારવાની.

How far=કેટલે દુર.
How high=કેટલે ઉંચે.
That is very good=તે ઘણુ સારૂં.

Must go back home=ઘેર પાછા ફરવું.
May stay (સ્ટે) થોભો.
Where you are=તમે ક્યાં છો.

But don't be late=મોડું [કરતો ના.
Dark (ડાર્ક) અંધારૂં.
Back (બૅક) પાછા.
Before (બીફોર) અગાઉ.
It gets dark=અંધારૂં થાય છે.

20 Try again.
ફરીથી યત્ન કરો.

Try (ટ્રાય) યત્ન કરો.
Again (અગેન) ફરીને.
There was=હતો.
Once (વન્સ) એક વખત.
Named (નેઇમ્ડ) કરીને
Rama (રામ) છોકરાનું નામ છે.
He was eight years old= તે આઠ વર્ષનો હતો.
Went (વેન્ટ) જતો.
Went to school=નિશાળે જતો હતો.
Every day (એવરિડે) દરરોજ.
Cleaver (ક્લેવર) હુશીયાર.
Very often=ઘણી ખરીવાર.
Was last=છેલ્લો નંબર રાખતો.
Class (ક્લાસ) વર્ગ.
Could read (રીડ) વાંચી શકતો.
Well (વેલ) સારી રીતે.
Sums (સમ્ઝ) દાખલા.
Could not do sums= દાખલા ગણી શકતો નહીં.
Slate (સ્લેઇટ) પથ્થર પાટી.
To add up (ઍડ) ઉમેરવું.
Five (ફાઇવ) પાંચ.
Lines (લાઇન્ઝ) હાર.
Figures (ફિગર્ઝ) આંકડા.
Soon (સૂન) તરતજ.
All the other boys=સઘળા બીજા છોકરાઓ. [કીધો.
Did the sums=દાખલા ગણ્યા.
Brought (બ્રોટ) લાવ્યા.
Master (માસ્તર) શિક્ષક.
Showed (શોડ) બતાવ્યો.
Answers (ઍન્સર્ઝ) જવાબ.
Right (રાઇટ) ખરા.
They were all right= તેઓ સઘળા ખરા હતા.
Quite (ક્વાઇટ) તદન.
Wrong (રૉન્ગ) ખોટા.
Go back=પાછો જા.
Rub out (રબ આઉટ) ભૂસી નાંખ.
Sat down (સૅટ ડાઉન) બેઠો.
Have done=કીધો છે.
Show me your slate= તમારી સ્લેટ મને બતાવો.
Looked=તપાસી.
Work (વર્ક) ગણો.
One more=એકવાર ફરીથી.
What is the use=તે શું કામનું છે ?
Can not do it=તે ગણી શકતો નથી.

Hard (હાર્ડ) અઘરો [અઘરો.
Too hard=જોઇએ તે કરતાં
Replied (રિપ્લાઇડ) જવાબ દીધો.
Went back to his seat=પોતાની જગાએ પાછો ગયો.
Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Carefully (કેઅરફુલિ) સંભાળથી
Well done=શાબાશ.
Keep on=જારી રાખો.
Trying (ટ્રાઇંગ) કોશિષ કરવાનું.
Till you do it=જ્યાં સુધી તમે તે કરો ત્યાં સુધી.
Never say=કદી એમ કહેતા નહીં.
Can not do it=હું તે કરી શકતો નથી.
I will do it=હું તે કરીશ.
Work (ઉવર્ક) કામ કરો.
With a will=મરજીથી,ખુશીથી.
Work hard=સખત મહેનત કરો.
End (એન્ડ) છેડો; અંત.
Again and again ફરીથી.
Till (ટિલ) જ્યાં સુધી.
All is plain=સઘળું સરસ.
Never (નેવર) કદી નહીં.
Give in=છોડી દેવું.

Once more=એકવાર ફરીથી.
Begin=શરૂ કરો.
Try (ટ્રાય) કોશીષ; યત્ન.
Might (માઇટ) બળ.
With all your might=તમારા સઘળા બળથી.
By and by=હળવે હળવે.
You will get it right તમે સાચે રસ્તે પહોંચશો.

---

21 The house that Rama built.
રામે જે ઘર બાંધ્યું તે.

This is=આ રહ્યું.
House (હાઉસ) ઘર.
That (ધૅટ) જે; તે.
Rama (રામ) છોકરાનું નામ.
Built (બિલ્ટ) બાંધ્યું.
This is the house that Rama built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તે આ રહ્યું.
Lived (લિવ્ડ) રહેતો હતો.
This is the boy who lived in the house that Rama built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો

રહેતો હતો તે આ રહ્યો.
Bit (બિટ) કરડી.
This is...built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તે આ રહી.
Caught (કૅાટ) પકડી.
This is the dog... built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે કુતરો આ રહ્યો.
Crow (ક્રો) કાગડો.
Pecked (પેક્ડ) ચાંચ મારી.
This the crow...built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તેને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તે કાગડો આ રહ્યો.
Kite (કાઇટ) સમડી.
Chased (ચેઇઝ્ડ) પુંઠે પડી.
This the kite...built=જે ઘર રામે બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તેને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તેની પુંઠે જે સમડી પડી તે આ રહી.

---

22 Tell the truth.

સાચું બોલો.

Tell (ટેલ) બોલો.
Truth (ટ્રુથ) સાચું.
There were=હતાં.
Children (ચિલ્ડ્રન) છોકરાં.
Named (નેઇમ્ડ) કરીને.
Venkata (વેન્કટ) છોકરાનું નામ.
Kamala (કમળા) છોકરીનું નામ.
Were playing (પ્લેઇંગ) રમતા હતા.
Front (ફ્રન્ટ) આગળ.
Room (રૂમ) ઓરડો.
Looking glass (લૂકિંગગ્લાસ) આરસી.
Did not see=જોઈ નહિ.
As thy were playing=જેઓ તેઓ રમતા હતા તેવા.
Pushed (પુશ્ડ) આચકો માર્યો.
Against (ઍગેન્સ્ટ) સામે.
Glass (ગ્લાસ) કાચ.
Fell (ફેલ) પડ્યો.
Ground (ગ્રાઉન્ડ) જમીન.

Broke (બ્રોક) ભાંગી ગયો.
Both children=બન્ને છોકરાં.
Began to cry=રડવા લાગ્યા.
Did push=આચકો માર્યો.
Is broken (બ્રોકન) ભાંગી ગયો છે. [રાદો નહોતો.
Did not mean (મીન) ઇ-
Fault (ફૉલ્ટ) ભુલ, કસુર, દોષ.
Why do you say=શા વાસ્તે તમે કહો છો.
Finds out=માલમ પડશે.
Will get angry=ગુસ્સે થશે.
Can hide (હાઇડ) સંતાડીએ.
Some where-કોઇ ઠેકાણે.
Some time (સમટાઇમ) કોઇ વખતે.
Other (અધર) બીજે.
Will be found out=જણાઈ આવશે.
We had better tell father=આપણે પિતાજીને કહીયે તે વધારે સારૂં.
Sorry (સૉરી) દિલગીર.
We are sorry=હમે દિલગીર છીએ.
Perhaps (પરહૅપ્સ) કદાચિત.
Will not be=થશે નહીં.

Angry (ઍન્ગ્રિ) ગુસ્સે.
I am afraid=મને બીક છે.
Had we not better tell mother=શું આપણે માને કહીએ તે વધારે સારૂં નહીં.
Were speaking=વાત કરતાં હતાં.
Was tired (ટાયર્ડ) થાકી ગઈ.
Chair (ચેઅર) ખુરશી. [હતી.
Stood (સ્ટુડ) ઉભાં.
Went up to her=તેની આગળ ગયા.
Quitely (ક્વાયેટલિ) ચુપકીથી.
Looking (લૂકિંગ) જોતાં.
Down wards (ડાઉનવર્ડ્ઝ) નીચે. [ter=કંઇ થયું હતું.
Something was the mat-
Are standing=ઉભા છો.
Still (સ્ટિલ) શાંત.
Have you done ?=શું તમે કીધું છે.
Anything (ઍનિથિંગ) કંઇ ચીજ.
Wrong (રૉન્ગ) ખોટું. [રડવું.
To sob (સૉબ) ડુસકાં ખાઇને
Burst into tears=રડવા મંડી પડ્યો; દડદડ આંસુ પાડવા લાગ્યો.
Any one=કોઇએ.

Has hurt=ઇજા કીધી છે.
What is the matter=શું છે.
Don't cry=રડશો નહીં.
Will be angry with us=અમારા ઉપર ગુસ્સે થશે.
Is that it ?=શું એટલુંજ કે ?
I am very glad=હું ઘણી ખુશ છું.
You have told me the truth=તમે મને સાચે સાચું કહી દીધું છે.
Do not be afraid=બ્હીશો [નહીં.
Because (બીકૉઝ) કારણ કે.

---

23 The Boat.

(બોટ) હોડી.

Boat (બોટ) હોડી; મછવો.
Deep (ડીપ) ઉંડી.
River (રિવર) નદી.
Full of=ભરેલી.
Cross (ક્રોસ) ઓળંગવું.
Can not cross=ઓળંગી શકીશું નહીં.
On foot (ફુટ) પગે ચાલીને.
Close by (કલોઝ બાઇ) છેક પાસે.
Bridge (બ્રિડજ) પુલ.
Quite (ક્વાઇટ) તદન.
Across (ઍક્રોસ) આરપાર; એક નાકેથી બીજે નાકે.
May walk (ઉવૉક) ચાલો.
Over the river=નદી ઉપર થઇને.
As if=જાણે.
Road (રોડ) રસ્તો.
Walking along (ઍલૉન્ગ) [ચાલતો.
Underneath (અડરનીથ) નીચે; તળે.
Sides (સાઇડઝ) બાજુઓ.
Banks (બૅન્કઝ) બાજુઓ.
Between (બીટવન) વચ્ચે.
Where (ઉવેહર) કયાંથી.
Run (રન) વહે છે.
Over the land=જમીન ઉપર થઇને.
Go into=મળે છે.
At last (ઍટલાસ્ટ) આખરે.
Falls (ફૉલ્સ) પડે છે.
Clouds (કલાઉડઝ) વાદળા.
Tied (ટાઇડ) બાંધેલી.
Nearer (નીઅરરર) પાસેના.
Like (લાઇક) જેવું.
Little (લિટલ) ન્હાનાં.

Wood (વુડ) લાકડું.
Made of wood=લાકડાનું બનાવેલું.
Floats (ફ્લોટઝ) તરે છે.
Rooms (રૂમઝ) ઓરડા.
Inside (ઇનસાઇડ) અંદરની બાજુ.
Are open=ઉઘાડી છે.
Are shut=બંધ છે.
Door (ડોર) દરવાજો.
Top (ટૉપ) ઉપરના ભાગ; મથાળે.
What are they for=તેઓ શાને માટે છે.
Gentlemen (જેન્ટલમેન) ગૃહસ્થ માણુસો.
Evening (ઇવનિંગ) સાંજ.
Has set=અસ્ત પામે છે.
Cool (કુલ) ઠંડક.
Ladder (લૅડર) નીસરણી.
Steps (સ્ટેપ્ઝ) પગથિયાં.
Top (ટૉપ) ઉપરના.
What (વૉટ) શાથી.
Makes go=ચાલે છે.
Through (થ્રુ) માં થઇને.
Push (પૂશ) હડસેલે છે.
Poles (પોલ્ઝ) વાંસ.
Boatman (બૉટમૅન) હોડીવાળો.
Standing (સ્ટૅન્ડિંગ) ઉભેલો.
That (ધૅટ) પેલી.
Dark (ડાર્ક) કાળી.
Thing (થિંગ) ચીજ.
Underneath (અંડરનીથ) [તળે.
Looks (લુક્સ) દેખાય છે.
Like (લાઇક) માફક.
Another (અનધર) બીજી.
Upside (અપસાઇડ) ઉંધી વળેલી.
Far away (ફાર અવે) ઘણે દૂર.

---

24 Time past and present.

Time (ટાઇમ) વખત.
Past (પાસ્ટ) ભૂતકાળ.
Present (પ્રેઝન્ટ) વર્તમાનકાળ.
To-day (ટુ ડે) આજે.
Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે.
I say=હું કહું છું.
I do=હું કરૂં છું.
I am=હું છું.
I give=હું આપું છું.
I tell=હું કહું છું.
I have=મારી પાસે છે.
I go=હું જાઉં છું.

I hear=હું સાંભળું છું.
I get=હું મેળવું છું.
I come=હું આવું છું.
I wake (ઉવેઇક) હું જાગું છું.
I sit=હું બેસું છું.
I bring (બ્રિન્ગ) હું લાવું છું.
I buy (બાઇ) હું ખરીદું છું.
I drink (ડ્રિન્ક) હું પીઉં છું.
I eat (ઇટ) હું ખાઉં છું.
I see=હું જોઉં છું.
I sleep=હું ઉંઘું છું.
I said=મેં કહ્યું.
I did=મેં કીધું.
I was=હું હતો.
I gave=મેં-આપ્યું.
I told=મેં કહ્યું.
I had=મારી પાસે હતું.
I went=હું ગયો.
I heard=મેં સાંભળ્યું.
I got=મેં મેળવ્યું.
I come=હું આવ્યો.
I woke=હું જાગ્યો.
I sat=હું બેઠો.
I brought (બ્રૉટ) હું લાવ્યો.
I drank=મેં પીધું.
I ate (એઇટ) મેં ખાધું.
I saw=મેં જોયું.
I slept (સ્લેપ્ટ) હું ઉંઘ્યો.

---

25 The Stars.
(સ્ટાર્સ) તારાઓ.

Stars (સ્ટાર્સ) તારાઓ.
Bright (બ્રાઇટ) ચકચકિત.
Shine (શાઇન) પ્રકાશે છે.
At night (નાઇટ) રાત્રે.
Sun (સન) સુર્ય.
Has set (સેટ) અસ્ત પામે છે.
There are=છે.
Count (કાઉન્ટ) ગણવું.
Can not count=ગણી શકીએ નહિ.
Seem (સીમ) દેખાય છે.
To open (ઓપન) ઉઘડવું.
To shut (શટ) બંધ થવું.
Twinkle (ટિવન્કલ) ચમકે છે. ઝલકે છે.
Diamonds (ડાયમંડઝ) હીરાઓ.
Sky (સ્કાઇ) આકાશ.
In the day time=દિવસે.
Because (બીકૉઝ) કારણ કે.
Bright (બ્રાઇટ) પ્રકાશ.
Light (લાઇટ) અજવાળું; તેજ.

Little (લિટલ) ન્હાના.
Wonder(ઉવન્ડર) અજબ થાઉં છું.
Above (ઍબવ) ઉપર.
World (ઉવર્લ્ડ) જગત, દુનિયા.
High (હાઇ) ઉંચે.
Blazing (બ્લેઝિંગ) ચળકતો.
Has set=અસ્ત પામે છે.
Grass (ધાસ) ઘાસ.
Dew (ડયુ) દવ.
Wet (ઉવેટ) ભીનું.
Show (શો) દેખાડો છો.

---

26 Dinner.

ખાણું.

Eating (ઇટિંગ) ખાતા.
Dinner (ડીનર) ખાણું.
Meal (મીલ) ખાણું; ભોજન.
The first meal=પહેલું ખાણું.
In the day=દિવસનું.
Break-fast (બ્રેકફાસ્ટ) નાસ્તો.
Call (કૉલ) કરીએ છીએ.
It is now one o'clock= હમણાં એક વાગ્યો છે.
These (ધીઝ)આ Thisનું બહુવચન.
Have worked (ઉવર્કડ) કામ કીધું છે.
Hard (હાર્ડ) સખત.
All the morning=સવારથી.
Coffee (કૉફી) કાફી, બુંદ.
To drink (ડ્રિન્ક) પીવાને.
Rice cakes=ચોખાની પુરી.
Before (બીફોર) અગાઉ.
Left (લેફ્ટ) છોડયું.
They left home = તેઓએ ઘર છોડયું.
It was then eight o'clock =તે વખતે આઠ વાગ્યા હતા.
For five hours=પાંચ કલાક સુધી.
Have had no food=કંઇપણ ખોરાક લીધો ન્હોતો.
Hungry (હંગ્રિ) ભુખ્યા.
Thirsty (થર્સ્ટિ) તરસ્યા.
Are having (હેવિંગ) લે છે.
So (સો) તેથી.
Pretty (પ્રેટિ) સુંદર.
Garden (ગાર્ડન) વાડી.
Behind (બીહાઇન્ડ) પાછળ.
Flower pots (ફ્લાવર પોટસ) ફુલના કુંડા.
Where (હ્વેહેર) જ્યાં.
Where no one can see them=જ્યાં તેમને કોઇ જોઇ શકતું નથી. [છે.
Each man has=દરેક માણસને

Plate (પ્લેઇટ) રકાબી.
Boiled (બોઇલ્ડ) ઉકાળેલા; રાંધેલા.
Close=છેક પાસે.
Flat (ફ્લૅટ) છાછરી.
Dish (ડિશ) રકાબી.
Full of (ફુલ) (ઑફ) ભરેલી.
Curry (કરી) કઢી.
Chutney (ચટનિ) ચટણી.
Chilies (ચિલિઝ) મરચાં.
Pepper (પેપર) મરી.
Middle man (મિડલમૅન) વચલો માણસ.
Is taking up=લે છે.
Handful (હૅન્ડફુલ) મુઠ્ઠીભર.
A handful of rice=મુઠ્ઠીભર ચોખા.
Is pouring (પોરિંગ) રેડે છે.
Out of=માંથી.
Pot (પૉટ) ઘડો.
Over his hand=પોતાના હાથ ઉપર.
Grow (ગ્રો) ઉગે છે.
They are very hot=તેઓ ઘણા ગરમ પડે છે.
Round (રાઉન્ડ) ગોળ.
Supper (સપર) રાતનું વાળુ.

At eight o'clock to night =આજ રાત્રે આઠ વાગે.
Will have=લેશે.
Will lie down=નીચે સુશે.
Wil go to sleep=ઉંઘી જશે.
Those who work hard in the day sleep well at night=જેઓ દહાડે સખત કામ કરે છે તેઓ રાતે સારી પેઠે ઉંઘે છે.
Well (ઉવેલ) સારી પેઠે.
The idle (આઇડલ) આળસુ લોકો.
Must work hard=સખત કામ કરવું જોઇએ.

---

27 The Naughty boy.

(નૉટિ બૉય) ખરાબ છોકરો.

Naughty (નૉટિ) ખરાબ.
Was going (ગોઇંગ) જતી હતી.
Well (ઉવેલ) કુવો.
To get (ગેટ) લાવવાને.
Went (ઉવેન્ટ) ગયા.
To help (હેલ્પ) મદદ કરવાને.
Did (ડિડ) કીધું.

What do you think=તમે શું ધારો છો.

Was walking (વૉકિંગ) [ચાલતો હતો.

Pushed (પુશ્ડ) આચકો માર્યો.

So that=જેથી કરીને.

Pot (પૉટ) વાસણ.

Broke to pieces=કકડે કકડા થઇ ગયા.

Laughing (લાફિંગ) હસ્તો.

Began (બીગૅન) લાગી.

Began to cry=રડવા લાગી.

Because (બીકૉઝ) કારણ કે.

She was afraid તેની બ્હીતી હતી.

Would be (વુડ બી) થશે.

Angry (એન્ગ્રિ) ગુસ્સે.

Because...her=કારણ કે તે બીધી કે તેની મા તેની ઉપર ગુસ્સે થશે.

Ought (ઑાટ) જોઇએ.

Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.

To tease (ટીઝ) પજવવું; ખીજવવું.

Should try (ટ્રાઇ) કોશીશ કરવી જોઇએ.

To please (પ્લીઝ) રાજી કરવા; ખુશી કરવું.

Always (ઑાલવેઝ) હંમેશાં.

Ready (રેડી) તૈયાર.

To help (હેલ્પ) મદદ કરવાને.

Polite (પોલાઇટ) સભ્યતાવાળા.

Every=દરેક જણ, માણસ.

Should not say=કહેવું જોઇએ નહીં.

If you please=જો તમારી મરજી હોય તો.

Please (પ્લીઝ) મહેરબાની કરી.

Give (ગિવ) આપો.

Do not want=જોઇતી નહીં હોય.

Should say=કહેવું જોઇએ.

Sir (સર) સાહેબ.

Gentleman (જેન્ટલમેન) સદ્ગૃહસ્થ.

Always (ઑાલવેઝ) હંમેશાં.

Ma'am or Madam (મૅમ ઓર મૅડમ) બાઇ સાહેબ.

Lady (લેડી) બાઇ.

Good-morning (ગુડમૉર્નિંગ) સવારની સલામ; સાહેબજી.

Go to bed=સુવા જાઓ.

At night (ઍટ નાઇટ) રાતની સલામ.

Part (પાર્ટ) છુટા પાડો.

Friend (ફ્રેન્ડ) દોસ્તદાર.

Good-bye (ગુડ બાઇ) સાહેબજી; છુટા પડતી વખતની સલામ.

Meet (મીટ) મળવું.

Good evening (ગુડ ઈવિનિંગ) સાંજની સલામ.

Leave (લિવ) છોડો.

Be Polite.

સભ્ય થાઓ.

Good little boys=ભલા નાના છોકરાઓ.

Should never say=કદી એમ કહેવું જોઇએ નહીં.

At all (ઍટ ઑાલ) બીલકુલ.

Way (ઉવે) રીત.

What is not at all the way=તે બીલકુલ રીત નથી.

If you please=જો તમારી મરજી હોય તો.

Every one=દરેક જણુ.

Yes (યેસ) હા.

---

28 A walk in the fields.

Ramoo (રામુ) છોકરાનું નામ છે.

Ramoo was a boy=રામુ કરીને એક છોકરો હતો.

Had lived=કાઢી હતી;ગુજારી હતી.

Village (વિલેજ) ગામ.

All his life=પોતાની આખી જીંદગી.

Knew nothing==ને કંઇ ખબર નહોતી.

Town (ટાઉન) શહેર.

Name (નેઇમ) નામ.

Bird (બર્ડ) પક્ષી.

Beast (બીસ્ટ) પશુ.

Tree (ટ્રી) ઝાડ.

Country (કન્ટ્રી) દેશ; ગામ.

His own country=પોતાના સ્વદેશ.

He was twelve years old=તે બાર વર્ષનો હતો.

Clever (ક્લેવર) હોશિઆર.

Cousin (કઝિન) ભત્રીજો.

Named (નેઇમ્ડ) કરીને.

Rangoo (રંગુ) છોકરાનું નામ છે.

Who was nine years old= જે નવ વર્ષનો હતો.

Always (ઑાલવેઝ) હમેશાં.

Had lived=રહ્યો હતો.

He knew nothing about the country=તેને દેશ વિષે કંઇજ ખબર નથી.

Very little=ઘણું થોડું.

Fell (ફેલ) પડ્યો.

Ill (ઇલ) માંદો.

Got thin and weak=સૂકાઇ ગઈ અને શકિતહીન થયો. (નબળો પડ્યો.)

Sent (સેન્ટ) મોકલ્યો.

To stay (સ્ટે) રહેવાને.

Air (એઅર) હવા.

Will make well=સારો થશે.

It will make Rangoo well=તેથી રંગુ સારો થશે.

At first (ઍટ ફર્સ્ટ) પ્હેલાં.

Stayed (સ્ટેઇડ) થોભતો.

Soon (સુન) થોડીવારમાં.

Strong (સ્ટ્રૉન્ગ) મજબુત.

Grew strong and well=મજબુત અને સારો થયો.

Went out for a walk=ફરવા ગયા.

Fine (ફાઇન) સુંદર, રળીયામણો.

It is just six o'clock=હમણા છ વાગ્યા છે.

Come out for a walk with me=મારી સાથે ફરવા ચાલો.

It will do you good=તેથી તને ફાયદો થશે.

Put on=પ્હેરો.

Shoes (શુઝ) જોડા.

Thank (થેન્ક) આભાર માનું છું.

Here I am=હું આ રહ્યો.

Quite ready=સાવ તૈયાર.

Where shall we go=આપણે કયાં જઇશું.

Will take=લઇ જઇશ.

Along (ઍલૉન્ગ) ઉપર થઇને.

Road (રોડ) રસ્તા.

Will walk=ફરીશું.

Across (ઍક્રૉસ) એક બાજુથી. બીજી બાજુ સુધી; પેલે પાર.

Across the field=ખેતરને પેલેપાર.

Tank (ટૅન્ક) તળાવ સુધી.

To the tank=તળાવ સુધી.

Then will come back=ત્યાર પછી આપણે પાછા ફરીશું.

Back (બૅક) પાછા.

Hour (અવર) કલાક.

This will take us an hour=એ આપણુનો એક કલાક લેશે.

It will then be getting hot=ત્યાર પછી તો તાપ પડતો હોશે.
Cool (કુલ) ઠંડી.
Now it is quite cool=હમણા છેક ઠંડી છે.
Has not risen=ઉગ્યો નથી.
What a fine large tree that is=પેલું સુંદર ઝાડ કેવું છે.
Mango tree (મૅન્ગો ટ્રી) આંબાનું ઝાડ.
Mangoes (મૅન્ગોઝ) કેરીઓ.
That is not the time=આ કેરીનો વખત નથી.
We shall not get=આપણે મળશે નહીં.
Till June=જુન સુધી.
July (જુલાઇ) મહીનાનું નામ છે.
Ugly (અગ્લિ) કદરૂપું; બેડોળ.
Black (બ્લેક) કાળું.
Flying (ફ્લાઇંગ) ઉડતું.
Past (પાસ્ટ) પાસે થઇને.
That is not a bird=તે પક્ષી નથી.
Bat (બૅટ) ચામાચેણુ.
It looks=દેખાય છે.
Mouse (માઉસ) ઉંદર.
Wings (વિન્ગસ) પાંખો.
Sleeps (સ્લીપ્ઝ) ઉંઘે છે.
Owl (આઉલ) ગુવડ.
Flies (ફ્લાઇઝ) ઉડે છે.
About=આમતેમ.
At night=રાત્રે.
Is flying (ફ્લાઇંગ) ઉડે છે.
Hole (હોલ) દર.
To its hole પોતાના દરે.
Old wall=જુની દીવાલ. [ચીજ.
Something (સમથિંગ) કંઇ
Monkey (મન્કી) વાંદરો.
Must be=હોવા જોઇએ.
It was not=તે નહોતો.
He is holding=તેને પકડેલીછે.
Branch (બ્રૅન્ચ) ડાળી.
Left hand=ડાબો હાથ.
Is holding=ધરે છે.
Over his back (બૅક) પોતાની પીઠ ઉપર.
Ha-nooman (હનુમાન) હનુમાન જાતનો.
Sounds (સાઉન્ડઝ) અવાજ.
Wheels (વ્હીલઝ) પૈંડા.
Carriage (કેરેજ) ગાડી.
Here is=આ રહી.

Coming=આવતી.
Let us go on=ચાલો આપણે નીકળી જઇએ.
On one side=એક બાજુએ
Rajah=(રાજાહ) રાજા.
Drive (ડ્રાઇવ) ફરવા જવું તે.
Let us cross=ચાલો આપણે ઓળંગીએ.
Beautiful (બ્યુટીફુલ) સુંદર.
Before (બીફોર) અગાઉ.
Pea-cock (પી કૉક) મોર.
Green (ગ્રીન) લીલું.
Gold (ગોલ્ડ) સોનેરી.
Close to=પાસે.
Grain (ગ્રેઇન) દાણા; અનાજ.
Tame (ટેઇમ) હળીગયેલું.
Hul-lo (હલૂ) અલ્યા! હ?
What's the matter=શું છે.
Are pulling (પુલિંગ) ખેંચે છે.
Quick (ક્વિક) જલદી. [નથી.
Don't you see=શું તું જોતો.
Snake (સ્નેઇક) સાપ.
Back (બૅક) પાછા ફર્યા.
Hissed (હિસ્ડ) ફુંફાડા મારતો હતો.
Nearly=ઘણું કરીને.
Put (પુટ) મુકયો.

Angry (ઍન્ગ્રિ) ગુસ્સે.
Is holding (હોલ્ડિંગ) ધરે છે.
Cobra (કોબ્રા) અજગર, નાગ.
Bit (બિટ) કરડે. [જાય.
Thou could die=તું મરી
Could save (સેઇવ) બચાવે.
Snake king (સ્નેઇક કિંગ) સાપનો રાજા.
Keep far away=દુર રહો.
Hole (હોલ) દર.
Every one=દરેક જણ.
Is afraid of it=તેનાથી બ્હીએછે.
Pulled (પુલ્ડ) ખેંચ્યો.
Safe (સઇફ) સહીસલામત.
Next (નેક્સ્ટ) પાસેના.
Good bye (ગુડબાઇ) સાહેબજી.
Do not know=શું તમે જાણોછો.
Runs away=દોડી જાય છે.
That is way=તે કારણથી.
Still (સ્ટિલ) ગુપચુપ.
Hare (હેર) સસલું.
Ears (ઇઅર્ઝ) કાન.
The dogs try to catch it=કુતરા તેને પકડવાની કોશીશ કરે છે.
But they never catch=પણ તેઓ કદી પકડી શકતા નથી.

Too fast = જોઇએ તે કરતાં જલદી.

Walking along the field =ખેતરમાં થઇ ચ‌ાલી આવતો.

Narsoo (નરસુ) નામ છે.

Farmer (ફાર્મર) ખેડુત.

To plough=ખેડવું.

Is taking=લઇ જાય છે.

Oxen (ઑાકસન) બળદો.

Early (આર્લિ) વહેલું.

Let us go back now= ચાલો હમણાં આપણે પાછા જઇએ.

Another way=બીજે રસ્તે.

We have had quiet a long walk=આપણે છેક લાંબી મુસાફરી કરી છે.

Beast (બીસ્ટ) જનાવર; પશુ.

Standing (સ્ટૅન્ડિંગ) ઉભેલું.

Shall we run away = શું આપણે દોડી જઇશું.

Elephant (એલિફન્ટ) હાથી.

Strong (સ્ટ્રૉન્ગ) જોરાવર.

Quite (ક્વાઇટ) છેક.

Tame (ટેઇમ) હળી ગયેલું.

Hurt (હર્ટ) ઇજા કરવી.

Will not hurt=ઇજા કરશે નહીં.

Hanging down (હૅંગિન્ગ) નીચે લટકતી.

In front of=સામે.

Nose (નોઝ) નાક.

Trunk (ટ્રન્ક) સુંઢ.

As well=વળી.

Can pick up (પિક) ઉપાડી શકે છે.

Feeds (ફિડસ) ખાય છે.

Himself (હિમસેલ્ફ) પોતે.

Plantains (પ્લેનટેન્સ) કેળાં.

Now let us go home= હવે ચાલો આપણે ઘેર જઇએ.

---

29 The Sun and the Moon.

Sun (સન) સૂર્ય.

Moon (મૂન) ચંદ્રમા.

Have=ને હોય છે.

Shape (શેઇપ) ઘાટ.

Ball (બૉલ) દડો.

Ball of fire=અગ્નિના ગોળા.

If there were no sun = જો સુરજ ન હોય તો.

Things (થિંગ્ઝ) વસ્તુઓ.

Would be=થઇ જાત.

Dark (ડાર્ક) અંધારી.

Cold (કોલ્ડ) ઠંડી.
Plants (પ્લૅન્ટ્ઝ) છોડવા.
Could grow (ગ્રો) ઉગી શકત.
Would die=નાશ પામત.
Are far off from us=આપણાથી ઘણે દુર છે.
Wide (ઉવાઇડ) વિસ્તારવાળા.
Plain (પ્લેઇન) મેદાન.
Shines (શાઇન્ઝ) પ્રકાશે છે.
By night=રાત્રે.
Light (લાઇટ) અજવાળું.
Bright (બ્રાઇટ) અજવાળું. ચકચકિત.
Is not so bright as the sun=અને તે સૂર્ય જેટલો પ્રકાશીત છે તેટલો તે નથી.
Of its own=પોતાનું.
The moon has no light of its own = ચંદ્રને પોતાનું અજવાળું નથી.

---

30 Boys.

Good (ગુડ) સારો.
Truth (ટ્રુથ) સાચું.
Wise (ઉવાઇઝ) ડાહ્યો.
Lessons (લેસન્સ) પાઠો.
Well (ઉવેલ) સારી રીતે.
Brave (બ્રેઇવ) બહાદુર.
Lie (લાઈ) જુઠું.
To tell a lie=જુઠું બોલવું.
Will not tell a lie=જુઠું બોલશે નહિ.
The strong (સ્ટ્રૉન્ગ) જબરો છોકરો.
To help (હેલ્પ) મદદ કરવાને.
The weak (ઉવીક) નબળાને.
Will try (ટ્રાય) યત્ન કરશે.
Loving (લવિંગ) પ્રેમાળ.
Obeys (ઓબેઝ)–નું કહ્યું માને છે.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
Helps (હેલ્પ્ઝ) મદદ કરે છે.
The boy who=જે છોકરો.
Wishes (ઉવિશિઝ) માંગે છે; –ને ઇચ્છે છે.
To be a good man=સારો માણસ.
Will begin (બીગિન) શરૂ કરશે.
That he can=પોતે કરી શકે તે.

Colours.

Colours (કલર્સ) રંગ.
Grass (ગ્રાસ) ઘાસ.

Green (ગ્રીન) લીલું.
Blue (બ્લુ) આસમાની રંગનું.
Dew (ડ્યૂ) ઝાકળ.
Gold (ગોલ્ડ) સોનું.
Yellow (યલો) પીળું.
Silver (સિલ્વર) રૂપું.
White (વ્હાઇટ) સફેદ; ધોળું.
Iron (આયર્ન) લોઢું.
Heavy (હેવિ) ભારે.
Feathers (ફેધર્સ) પીછાં.
Light (લાઇટ) હલકાં.
Rubies (રૂબિઝ) માણેક.
Red (રેડ) રાતું.
Diamonds (ડાઇમન્ડઝ) હીરા.
Copper (કૉપર) ત્રાંબુ.
Brown (બ્રાઉન) ભૂરા રંગનું.
Steel (સ્ટીલ) ગજવેલ.
Grey (ગ્રે) ધોળા રંગનું; ભૂરૂં.
At break of day=પ્હો ફાટતાં.

31 Flowers and Leaves.

Bunch (બન્ચ) ઝુમખું.
Flowers (ફ્લાવર્સ) ફુલ.
Leaves (લીવ્ઝ) પાંદડાં.
Buds (બડઝ) કળીઓ.
Pretty (પ્રેટિ) સુંદર.
Roses (રોઝિઝ) ગુલાબના ફુલો.
Queen (ક્વીન) રાણી.
Smell (સ્મેલ) વાસ આપે છે.
Sweet (સ્વીટ) સરશ.
Will get=થશે.
Bigger (બિગર) વધારે મ્હોટા.
Open (ઓપન) ખીલવું.
Will open=ખીલશે.
Drops (ડ્રોપ્ઝ) ટીપા.

32 Little boy's Good-night.

(લિટલ બોયઝ ગુડનાઈટ)નાના છોકરાની રાતની સલામ.

No longer (નો લૉન્ગર) વધારે વાર નહિ.
Light (લાઇટ) અજવાળું.
Stars (સ્ટાર્ઝ) તારાઓ.
Begin (બિગિન) શરૂ કરે છે.
To peep (પીપ) ડોકિયાં કરવું.
It is time to say (ઇટ ઇઝ ટાઇમ ટુ સે) કહેવાનો વખત થયો છે.
Good night (ગુડ નાઇટ) રાતની સલામ.

Birds (બર્ડ્ઝ) પક્ષીઓ.
Are asleep (ઍસ્લીપ) ઉંઘે છે.
Darling (ડારલિંગ) વ્હાલા.
Sleep (સ્લીપ) ઉંઘો.
Well (ઉવેલ) સારી રીતે.
Can sing=ગાઇ શકતે.
Shine (શાઇન) પ્રકાશે છે.
You cannot go to sleep =તમે ઉંઘી શકતા નથી.

Awake (અવેઇક) જાગૃત, જાગતા.
Dear (ડીયર) વ્હાલા.
Kiss (કિસ) ચૂમી લેઓ.
Son (સન) દીકરા.
Far and near=દૂરના અને નજદીકના.

આપણી નિશાળ.

ગોવીંદ સોમવારે સવારે નિશાળે જતો હતો. ગોપાળ તેને મળવાને તરતજ અંદર આવ્યો. ગોપાળ તેનો મિત્ર છે. તે પાસેના ઘરમાં રહે છે.

ગોપાળ—સાહેબજી, ગોવીંદ. તમો નિશાળે જાઓ છો ?

ગોવીંદ—સાહેબજી, ગોપાળ. હા, જવાનો વખત થયો છે. હું હમણાંજ નીકળું છું.

ગોપાળ—મને તમારી સાથે તેડી જશો ? મારા બાપે મને તમારી નિશાળે જવાનું કહ્યું. હું તમારી સાથે આવું.

ગોવીંદ—અરે હા ? ચાલોની. હું તમને મારી સાથે લઈ જઈશ. જુઓ ! મારા વર્ગના ઓરડાનું ચિત્ર આ રહ્યું. આ મારી નિશાળના કારકુને તે પાડયું હતું.

ગોપાળ—કેવું સારૂં ચિત્ર છે ? હું તમને તેમાં જોઉં છું. ત્રણ છોકરા સાથે મેજ ઉપર તમે બેઠા છો.

ગોવીંદ—તે મેજ નથી. તે ઢળતું મેજ છે. ત્યાં હું ને બીજા ત્રણ છોકરા એક પાટલી પર બેઠા છીએ અને ઢળતું મેજ અમારી આગળ છે. અમારી સ્લેટ તેના પર પડેલી છે. અમારી પછવાડે બીજી ડેસ્ક છે અને બીજા ચાર છોકરા તેના પર બેઠા છે. તમે તેમને ચિત્રમાં જોઈ શકતાં નથી. તે ઘણું નાનું છે. પણ તમે એક છોકરાને જોઇ શકો છો.

ગોપાળ—પેલા ઉંચા ઉભેલા ગૃહસ્થ કોણ છે ? તેણે પાઘડી પહેરેલી છે.

ગોવીંદ—એ અમારા વર્ગના શિક્ષક છે.

ગોપાળ—એ શું કરે છે ?

ગોવીંદ—એ અમને શીખવે છે. તેનો ડાબો હાથ પૃથ્વીના ગોળાપર છે. તેની આંગળી હિંદુસ્તાન બતાવે છે. તે કહે છે કે છોકરાઓ આ હિંદુસ્તાન છે. આપણો દેશ છે. પૃથ્વીને જેવો આકાર છે તેવો તે ગોળાને છે. તે ગોળ છે. તે એક ઉંચી બેઠક ઉપર છે તેની પાસે અમારા મહેતાજીનું મેજ છે.

ગોપાળ—દીવાલ ઉપર પેલાં ચિત્ર કયા છે ?

ગોવીંદ—તે નકશા છે. એક ઇંગ્લાંડનો નકશો છે. બીજો હિંદુસ્તાનનો નકશો છે. જ્યારે તમે નિશાળે આવશો ત્યારે હું તમને વર્ગમાંની બધી ચીજો બતાવીશ. ચાલો હવે આપણે જઇએ નહિતો આપણે મોડા થઇએ. આ નિશાળમાં ભરવાના દહાડાનો પહેલો દીવસ છે. આજે નિશાળ ઉઘડે છે. ઘણા છોકરા આવશે. તમે તમારી જુની નિશાળ છોડી દીધી છે.

ગોપાળ—હા ત્યાં અંગ્રેજી શીખવાતું નથી મારે અંગ્રેજી ભણવું છે.

ગોવીંદ—પણ તમે અંગ્રેજીમાં વાત કરી શકો છો. તમને વાત કરતાં કોણે શીખવ્યું ? તમે અંગ્રેજી લખી તથા વાંચી પણ શકો છો ?

ગોપાળ—મારા બાપા અંગ્રેજી સારૂં જાણે છે. તેણે મને વાત કરતાં શીખવ્યું. તેણે કહ્યું, પહેલાં વાત કરતાં શીખ. પછી વાંચતાં શીખ અને પછી લખતાં શીખ. એ શીખવાનો ઉત્તમ રસ્તો છે ?

ગોવીંદ—તમે અંગ્રેજી ઘણું સારૂં બોલો છો. તમને વાંચતાં લખતાં ઘણું સહેલું લાગશે.

ગોપાળ—નિશાળમાં હું કઇ ચોપડી વાંચું ?

ગોવીંદ—તમે પહેલી પ્રાયમર વાંચશો.

ગોપાળ—જ્યારે હું મહેતાજી સાહેબને મારા વર્ગ શિક્ષક સાથે વાત કરૂં ત્યારે મારે તેમને શું કહીને બોલાવવા ?

ગોવીંદ—તમારે દરેક શિક્ષકને સાહેબ કહેવા.

ગોપાળ—શું તમારી નિશાળમાં છોકરા રમે છે ?

ગોવીંદ—અરે હા ! અમે ઘણી રમત રમીએ છીએ. અમે નિશાળમાં સખત મહેનત કરીએ છીએ, અને જ્યારે નિશાળમાંથી છુટી મળે છે ત્યારે રમીએ છીએ. હમે એક વસ્તુ એકી વખતે કરીએ છીએ અને તે સારી કરીએ છીએ.

ગોપાળ—મારા ભાઇએ મને ગઇ કાલે એક નવો દડો આપ્યો તે મારી પાસે ઘેર આગળ છે. હું તે વતી આજ સાંજના રમીશ.

(૨) એકી વખતે એકેક ચીજ.

ગોપાળ નિશાળે ગયો.

ગોવીંદ તેને મહેતાજી પાસે લઇ ગયો.

તેણે તેને કહ્યું, તમે તમારા બાપાનો કાગળ લાવ્યા છો?

ગોપાળે કહ્યું. ના સાહેબ, પણ હું ઘેર જઇને તે લઇ આવું. તેથી તે ઘેર ગયો. તેના બાપે તેને મહેતાજી ઉપર કાગળ આપ્યો.

મહેતાજીએ તે વાંચ્યો ને તેને એક વર્ગમાં બેસાડયો. સાંજરે તે ઘેર ગયો. તેણે નિશાળમાં આખો દિવસ કામ કર્યું હતું. તેણે પોતાના જોડા કાઢી નાંખ્યા ને પોતાનો નવો દડો લઇને વાડીમાં દોડી ગયો. ત્યાં તે જ્યાં સુધી થાકી ગયો ત્યાં સુધી રમ્યો.

કામ કરતા હો ત્યારે કામ કરો. રમતા હો ત્યારે રમો હું કહું છું કે તે સુખી થવાનો રસ્તો છે.

જે સઘળું તમે કરો તે તમારા બળથી કરો,

કટકે કટકે કરેલી ચીજો કદી બરાબર થતી નથી.

જેમ ઘણાં કહે છે તેમ કદી એકકી વખતે એક ચીજ ને જો તે સારી કરેલી હોય તો તે નિયમ ઘણો સારો છે.

(૩) શાહેનશાહ.

બાપા—મારા છોકરા અહિંઆ આવ. આ ચિત્ર તરફ જો.

છોકરો—બાપા? આ સદગૃહસ્થ કોણ છે?

બાપા—મારા છોકરા, આ શાહેનશાહનું ચિત્ર છે.

છોકરો—બાપા, એનું નામ શું છે?

બાપા—એનું નામ જ્યોર્જ છે. આપણે એને પાંચમા જ્યોર્જ કહીએ છીએ. એ ગ્રેટબ્રિટન ને આયર્લાંડના રાજા અને હિંદુસ્તાનના શાહેનશાહ છે.

છોકરો—આપણે એને પાંચમા જ્યોર્જ કેમ કહીએ છીએ?

બાપા—એ નામના એ પાંચમા રાજા છે. ઘણાં વખત પહેલાં ઈંગ્લાંડમાં જ્યોર્જ નામના રાજા થઈ ગયા. આપણા રાજા પાંચમા જ્યોર્જ છે.

છોકરો—બાપા, એ મોટા રાજા છે?

બાપા—હા, મારા દીકરા, એ આખી દુનિયામાં સૌથી મોટા રાજા છે. અગાઉ કોઈપણ રાજા થઇ ગયો તેનાં કરતાં એ વધારે માણસ પર રાજ્ય કરે છે.

છોકરો—બાપા. એ ક્યાં રહે છે?

બાપા—એ ઈંગ્લાંડમાં રહે છે. એ એનો સ્વદેશ છે.

છોકરો—એ કદી હિંદુસ્તાનમાં આવે છે?

બાપા—હા, એ હિંદુસ્તાનમાં બે વખત આવ્યા હતા.

છોકરો—એ માયાળુ ને ભલા છે?

બાપા—અરે હા, મારા વહાલા દીકરા. એ દરેક ઉપર માયાળુ ને ભલા છે. એ પોતાની રૈયતને ચાહે છે. જ્યારે તે સુખી હોય છે ત્યારે એ ખુશી થાય છે.

છોકરો—બાપા, શું એની સઘળી રૈયત (લોકો) એને ચાહે છે?

બાપા—હા, એની સઘળી રૈયત એને ચાહે છે!

છોકરો—શા માટે એને ચાહે છે?

બાપા—તે એને ચાહે છે કેમકે એ તેને ચાહે છે. તેઓ જાણે છે કે એ તમને ચાહે છે. તેઓ જાણે છે કે એ માયાળુ અને ભલા છે. એ તેમની સંભાળ લે છે. એ તેમને સંકટમાંથી બચાવે છે. મારા દીકરા તારે એને ચાહવા જોઇએ. એ આપણા રાજા છે.

છોકરો—મારા રાજા માટે હું કાંઇ કરું?

બાપા—હા, મારા દીકરા. તું એનું કલ્યાણ કરવાને પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કર; એની સંભાળ લેવાનું અને એને સહીસલામત ને સુખી રાખવાનું ઇશ્વર પાસે માંગ.

ઇશ્વર આપણા રાજા મોટા જ્યોર્જનું રક્ષણ કરો.
આપણા ઉમદા રાજા લાંબું જીવો.
ઈશ્વર રાજાનું રક્ષણ કરો.

૪ રોમન આંકડા.

બાપા—કેમ, ગોપાળ, તું એક મહિનો થયાં તારી નવી નિશાળે જાય છે. તને તે કેવી ગમે છે.

ગોપાળ—અરે બાપા! મને તે ઘણી ગમે છે. મારા શિક્ષક મારાપર ને બીજા છોકરાપર ઘણા માયાળુ છે. હું દરરોજ કાંઇ નવું શીખું છું.

બાપા—તું દરરોજ કાંઈ નવું શીખે છે. શું તું નવું શીખે છે? આજ તું શું શીખ્યો?

ગોપાળ—હમે રોમન આંકડા વિષે બધું શીખ્યા.

બાપા—રોમન આંકડા! આંકડા શું છે તે તું જાણે છે?

ગોપાળ—અરે હા, તમે મને તે ઘણા વખત ઉપર શીખવ્યું હતું. આંકડો એ સંખ્યાની નિશાની છે. હમારા શિક્ષક કહે છે કે આંકડાનું બીજું નામ આંક છે. દરેક સંખ્યાનો આંકડો હોય છે.

બાપા—તું શું જાણે છે તે મને જોવા દે. તારી સ્લેટ મને આપ. હું તેનાપર એક બે ત્રણ ચાર સંખ્યા લખી લઇશ. હવે તેની પાસે દરેક સંખ્યા માટે આંકડા અથવા આંક લખ.

ગોપાળ—અરે હા, બાપા! હું તે કરી શકું છું. આ રહી સ્લેટ ને આ રહ્યા આંકડા.

બાપા—હા, તે તદન ખરા છે. તું યાદ રાખે છે તે જોઇને હું ખુશી થયો છું. મને લાગે છે કે તું તારી જુની નિશાળમાં બધી સંખ્યા શીખ્યો હતો, શું તું શીખ્યો નથી?

ગોપાળ—હા, હું સંખ્યા શીખ્યો હતો, પણ તેના અંગ્રેજી નામ શીખ્યો નહોતો. તમે મને તે શીખવ્યું અને તે સંખ્યાના નામની જોડણી કેમ કરવી તે હું શીખ્યો નહોતો. તે મારી નવી નિશાળમાં હું તે શીખ્યો.

બાપા—વારૂ, તું આ નિશાનીને રોમન આંકડા કહે છે ?

ગોપાળ—અરે ના ? આંકડા લખવાની બે રીત છે. પહેલાં હું આ રીતે શીખ્યો. પણ હમારા શિક્ષકે આજે મને બીજી રીત શીખવી.

બાપા—તો પણ તું આ રોમન આંકડા આજ લખી શકે છે ?

ગોપાળ—મને તે હજી બરાબર લખતાં આવડતું નથી. પણ મારા શિક્ષકે મને એક નાનું પાનું આપ્યું. તેણે વર્ગમાંના દરેક છોકરાને એકેક આપ્યું. તેણે મને કહ્યું ગોપાળ આ પાનું તું ઘેર લઇ જજે. તેના પર એકથી બાર સુધીની સંખ્યા છે. અને તેના પર સાધારણ આંકડા ને રોમન આંકડા છે. તું ઘર આગળ લખતાં શીખજે.

બાપા—ગોપાળ પેલું પાનું કયાં છે ?

ગોપાળ—બાપા, તે મારી પાસે ગજવામાં છે. આ રહ્યું.

બાપા—હા, આ ઘણું સારૂં પાનું છે. તું આ આંકડા હમણાં શીખવાનો છે ?

ગોપાળ—ના. બાપા, મારે હમણાં રમવું છે. એક કલાક સુધી હું વાડીમાં રમીશ. ત્યાર પછી હું આ આંકડા લખતાં શીખીશ.

બાપા—અરે !? તારાં શિક્ષકે તને રમવાનું પણ કહ્યું.

ગોપાળ—હમારા શિક્ષકે કહ્યું કે છોકરાઓ જ્યારે દરરોજ તમે નિશાળેથી ઘેર જાઓ ત્યારે રમજો, અથવા ફરવા જજો, અથવા આમ તેમ દોડજો. એથી તમે મજબુત થશો, ને તમે તંદુરસ્ત રહેશો.

બાપા—એ તદ્દન સાચું છે પણ ગોપાળ તું હવે ચાલ્યો જા. ને રમ. કાલ સહવારે મારી પાસે આવજે અને તને રોમન આંકડા આવડે છે કે નહિ તે મને જોવા દેજે.

ઠંડો પવન વાય છે. ઉંડી નદી વહે છે. સફેદ ગાય બરાડે છે લીલું ઘાસ ઉગે છે. સુંદર પક્ષીઓ ગાય છે, નિશાળનો ઘંટ વાગે છે. મોટા છોકરાઓ વાત કરે છે, નાના છોકરાઓ નિશાળમાં ચાલે છે.

૫ શાહેનશાહબાનુ.

આ ગ્રેટબ્રિટન ને આયર્લાંડની રાણી અને હિંદુસ્તાનની શહેનશાહબાનુ મૅરી છે તે જ્યોર્જ રાજાની સ્ત્રી છે. તે પોતાના ધણી સાથે ઇગ્લાંડમાં રહે છે. તેનો વડો છોકરો એડવર્ડ પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ છે.

પરમેશ્વર આપણી રાણીનું રક્ષણ કરો.

૬ ઘડીઆળ.

ગોપાળ—સવારની સલામ–બાપા મને હવે રોમન આંકડા આવડે છે. મને તે ગઇ રાત્રે આવડયા, ને આજ સવારે હું તેને ફરીથી જોઇ ગયો. હું તેઓને હમણાં વાંચી શકું છું.

બાપ—મારા દીકરા એ ખરૂં છે. તે સાંભળીને હું ખુશી થયો છું. હવે અહીંઆ આવ ને મારી ઘડીઆળમાં જો. તેના પર કોઇ રોમન આંકડો તું જોય છે ?

ગોપાળ—હા, જે આંકડા હું શીખ્યો તેજ હું જોઉં છું. એકથી બાર સુધી આ રહ્યા. તે ઘડીઆળમાં બધે ફરતા છે.

બાપા—તેં ગઇ કાલે નિશાળમાં કોઇ ઠેકાણે તે જોયા હતા ?

ગોપાળ—અમારા શિક્ષકે કાળાં પાટિયાં પર તે લખ્યા હતા ને મેં તે પાનામાં જોયા. મેં બીજે કોઇ ઠેકાણે જોયા નહિ.

બાપા—ફરીથી વિચાર કર નિશાળમાં મોટું ઘડીઆળ છે ?

ગોપાળ—અરે હા ? હવે મને ખબર પડી મેં આ આંકડા ઘડીઆળમાં જોયા પણ તે શું હતા તે મેં જાણ્યું નહિ.

બાપા—મોટું ઘડીઆળ નાના ઘડીઆળ જેવુંજ છે. પણ મોટું ઘડીઆળ મોટું ને ભારે હોય છે. નાનું ઘડીઆળ ઘણું નાનું હોય છે. તું જો, હું મારૂં ઘડીઆળ મારા ગજવામાં મુકું છું. મોટા ઘડીઆળ ને નાનાં ઘડીઆળના ચંદાપર એકજ નિશાની છે.

ગોપાળ—બાપા, આ નિશાની વિષે તમે મને બધું મહેરબાની કરી કહેશો ?

બાપા—મારી ઘડીઆળમાં જો. તેમાં તેની બધે ફરતી લિટી છે. એ લિટીને આપણે કુંડાળું કહીએ છીએ, તેની નીચે બીજું નાનું કુંડાળું તું જોશે. આ દરેક કુંડાળામાં આઠ કાળી નિશાની અથવા ટપકાં છે. જો તારી મરજી હોય તો તે ગણી જો.

ગોપાળ—મોટાં કુંડાળાનાં ટપકાં હું ગણી શકતો નથી, પણ હું નાના કુંડાળામાં ટપકાં ભાગ્યેજ જોઈ શકું છું. તે ઘણા નાના છે.

બાપા—ઘડીઆળમાં કાંઈ ફરતું જોય છે !

ગોપાળ—સોયના જેવી દેખાતી ત્રણ નાની ચીજ હું જોઇ શકું છું. તેમાં એક ઘણી નાની છે. જે ઘણી ઝડપથી નાનાં કુંડાળામાં બધે ફરતી ચાલે છે. તેમાં એક લાંબી સોય છે જે મોટા કુંડાળાની આસપાસ ઘણી ધીમે ધીમે ચાલે છે. તેમાં વળી ત્રીજી સોય છે, તે બીલકુલ ફરતી નથી.

બાપા—આ ત્રણ સોય ઘડીઆળનાં કાંટા છે.

ગોપાળ—બાપા, તે કાંટા કેમ કહેવાય છે ?

બાપા—તે કાંટા કહેવાય છે કેમકે કુંડાળામાં કાળી નિશાની-ઓને બતાવે છે. જે નાનો કાંટો આટલી ઝડપથી દોડે છે તે સેકન્ડ કાંટો છે. ત્રણમાંનો સૌથી લાંબો કાંટો મીનીટ કાંટો છે. તું તેને ચાલતાંજ જોઇ લે. ત્રીજો કલાક કાંટો છે. તે પણ ચાલે છે. પણ તે એટલો ધીમે ચાલે છે કે તું તેને ચાલતાં જોઇ શકતો નથી.

ગોપાળ—હું સમજુ છું, હું સમજું છું. બાપા મારી ઘડીઆળ વિષે કાંઇ વધારે કહી શકશો.

બાપા—મારા દીકરા હમણાં નહિ. તારી મા તને બોલાવતી હોય એમ મને સંભળાય છે. નાસ્તો તૈયાર થયો છે. નાસ્તો કરવા દોડ.

જ્યારે તું આજે નિશાળે જાય ત્યારે વખતનું કોષ્ટક શીખજે. કાલ સહવારે મારી પાસે આવજે ને હું તને ઘડીઆળ વિષે વધારે કહીશ.

(૭) પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ.

બાપા—ગઇ કાલે મેં તને શહેનશાહ પાંચમા જ્યૉર્જનું ચિત્ર બતાવ્યું હતું. આ એક બીજું ચિત્ર છે. તેં કોઈ દહાડો જોયું હતું.

છોકરો—હા બાપા, તે ચોપડીનાં પુંઠાં પર છે.

બાપા—તે કોણ છે તે તું જાણે છે?

છોકરો—ના તે કોણ છે? મહેરબાની કરી મને કહો.

બાપા—તે વેલ્સનો પાટવી કુંવર એડવર્ડ છે. એ રાજાનો સૌથી મોટો છોકરો છે. એક દીવસ જો ઇશ્વરની મરજી હશે તો તે રાજા થશે. હાલ તે કુંવર છે. આપણે તેની સંભાળ લેવાને પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરવી જોઇએ.

ઈશ્વર પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સનું કલ્યાણ થાઓ.

(૮) ઘડીયાળ (ચાલુ).

ગોપાળ—બાપા, હું આ રહ્યો. તમે મને કહ્યું હતું કે આજ સહવારે મારાં ઘડિયાળ વિષે હું વધારે કહીશ.

બાપા—બહુ સારૂ, મારા દીકરા મને યાદ છે. પણ મેં તને કાંઇ કરવાનું કહ્યું હતું. તને તે યાદ છે?

ગોપાળ—હા, બાપા, ખરેખર મને યાદ છે, મને વખત વિષે બધું આવડે છે. ગઈ કાલે તે કોષ્ટક હું શીખ્યો.

બાપા—તું શીખ્યો, શું તું શીખ્યો? તારી પરિક્ષા લેવા દે, કેટલા કલાક હોય છે?

ગોપાળ—દીવસના બાર કલાક હોય છે ને રાતના બાર કલાક હોય છે.

બાપા—સારૂં, એક કલાકની કેટલી મીનીટ થાય છે તે મને કહો.

ગોપાળ—એક કલાકની સાઠ મીનીટ થાય છે.

બાપા—એક મીનીટની કેટલી સેકન્ડ થાય છે.

ગોપાળ—એક મીનીટની સાઠ સેકન્ડ થાય.

બાપા—શાબાશ ? હવે અહીંઆ આવ હું મારી ઘડીઆળ તારા કાન પાસે ધરીશ તું શું સાંભળે છે ?

ગોપાળ—ટીક, ટીક, ટીક, સાંભળું છું.

બાપા—હા, ઘડીઆળ ટીક ટીક કરે છે. દરેક ટીક એક સેકન્ડ થાય છે. એક મીનીટની સાઠ સેકન્ડ થાય છે. ઘડીઆળ એક મીનીટમાં સાઠ વખત ટીકનો અવાજ કરે છે.

બાપા—હવે લાંબા મીનીટના કાંટા તરફ જો. તે મોટા કુંડાળામાં એક કાળાં ટપકાંથી બીજા ટપકાં સુધી એક મીનીટમાં ચાલે છે. તે એક કલાકમાં બધે ફરી વળે છે.

ગોપાળ—હું સમજ્યો, તે પ્રમાણે નાનો સેકન્ડ કાંટો મીનીટ કાંટાની જેટલી ઝડપથી સાઠ ગણો જલદી ચાલે છે.

બાપા—ઘણું સાચું. હવે કલાકના કાંટા તરફ જો. તું તેને ચાલતાં જોઇ શકશે નહિ પણ તે ફરે છે. તે એક આંકડાથી બીજા આંકડા સુધી એક કલાકમાં ચાલે છે. બાર કલાકમાં બરાબર ગોળ ફરી રહે છે.

ગોપાળ—કલાક કાંટો એક આંકડાથી બીજા આંકડા સુધી ફરે છે. તેટલામાં મીનીટ કાંટો બાર આંકડા ફરે છે. તે બારગણું ઝડપથી ફરે છે.

બાપા—એ ખરું છે. મારી ઘડિયાળમાં જો કેટલા વાગ્યા છે.

ગોપાળ—કલાક (ઑકલોક) એટલે શું ?

બાપા—ઑકલોક એ (ઑફ ધી કલૉક) " ઘડીયાળનાં માટે ટુંકો શબ્દ છે. જ્યારે હું કહું છું કેટલા વાગ્યા ત્યારે મારી કહેવાની મતલબ એ છે જે હમણાં ઘડીયાળમાં કયો કલાક થયો છે. કલાક કાંટો કેટલા કલાક ને મીનીટ કાંટો કેટલી મીનીટ બતાવે છે ?

ગોપાળ—કેટલા વાગ્યા છે તે હું કહી શકતો નથી.

બાપા—કલાક કાંટો જરા નવની ઉપર બતાવે છે. તેથી નવ વાગી ગયા છે. મીનીટ કાંટો કુંડાળાનો ચોથો ભાગ બતાવે છે. તેથી સવાનવ થયા છે.

પા કલાકની પંદર મીનીટ થાય છે. હવે આ પાનામાં જો મેં તારે માટે બનાવ્યાં છે. દરેક પાનું ઘડીઆળમાં ચંદાના ચિત્રનું છે. તેમાં કલાક કાંટો અને મીનીટ કાંટો છે. મેં તેમાં સેકન્ડ કાંટો મુકયો છે. તું તે નિશાળે લઇ જજે ને તારા શિક્ષકને તે બતાવજે. વખત કેવી રીતે કહેવો તે તને કહેશે. ચાલો આપણે નાસ્તો કરવા જઇએ. ઘડીઆળ કહે છે ટીક, ટીક, ટીક તમારે જે કરવાનું હોય તે જલદી કરો.

વખત જલદીથી જતો રહે છે.

તમારે જે કંઇ કરવું હોય તે આજેજ કરો.

૯ ટપાલવાળો.

અનંત નવ વરસની ઉમરનો નાનો છોકરો હતો. તે હંમેશા ગામડામાં રહેતો હતો. તે પોતાના પિત્રાઇ ભાઈ ગોવીંદ સાથે પુનામાં રહેવા આવ્યો હતો. તે ગોવીંદને ગુંડુ કહેતો ને ગોવીંદ તેને અંતુ કહેતો.

જયારે તે પુનામાં આવ્યો ત્યારે તે બહુ થાકી ગયો હતો. સાંજના મોડું થયું હતું. તેણે થોડો ખોરાક ખાધો ને સુવાને ગયો. તે આખી રાત ઘસઘસાટ ઉંઘ્યો. બીજે દીવસે સહવારે તે વહેલો ઉઠયો. જયારે તે નાહ્યો ને લુગડાં પહેર્યાં ત્યારે તે પોતાના પિત્રાઈ ભાઇ ગુંડુ સાથે ઘરના આગલા ઓરડામાં ગયો. આગલું બારણું ઉઘાડું હતું.

અંતુ—હું બારણા આગળ કોઇ માણસને ઉભો રહેલો જોઉં છું. ગુંડુ એ કોણ છે? એને શું જોઇએ છે?

ગુંડુ—અરે અંતુ, તે કદી ટપાલવાળાને જોયો નથી! એ ટપાલવાળો છે.

અંતુ—તે હાથમાં શું પકડી રહ્યો છે?

ગુંડુ—એ કાગળ છે. તે મારે કે મારા ભાઇને માટે તે અહીંઆ લાવ્યો છે. મારા બાપા મુંબઇ છે. તેણે હમને કાગળ લખ્યો છે.

અંતુ—તે શું ઉંચકી લઇ જાય છે? પોતાના ડાબાં હાથથી તેણે કંઇ પકડયું છે.

ગુંડુ—તે ભુરી ચામડાની કોથળી છે. તે ચામડાના પટાથી લટકાવેલી છે. તે તેના ખભા ઉપર થઇને જાય છે.

અંતુ—તે કોથળીમાં શું છે.

ગુંડુ—એ કોથળી કાગળોથી ભરેલી છે. તે તેને બીજે ઘેર લઇ જાયછે.

ટપાલવાળો—સાહેબ, આ તમારો કાગળ છે.

ગુંડુ—તમારો આભાર માનું છું. આજે હમારા ઘરનો આ એકજ કાગળ છે ?

ટપાલવાળો—હા, સાહેબ આજે એટલોજ છે. સલામ સાહેબ.

ગુંડુ—સલામ સાહેબ. હા, મારા ઉપર મારા બાપનો આ કાગળ છે. તે ગઈ રાત્રે લખ્યો છે.

અંતુ—ગુંડુ, શું તમારા બાપે એ કાગળ અહીંઆ લાવવાને ટપાલવાળાને કાંઈ પૈસા આપ્યા !

ગુંડુ—અરે નહિ ! તેણે કાગળ પર ટીકીટ ચોંટાડી છે. આ રહી, તે જો એ અડધા આનાની ટીકીટ છે.

અંતુ—તે ટીકીટ પર કોની છબી છે ?

ગુંડુ—હીંદુસ્તાનના શહેનશાહ પાંચમા જ્યોજના માથાનું ચિત્ર છે.

અંતુ—ગુંડુ, તારો કાગળ વાંચ.

ગુંડુ—હા. તે વાંચીશ. જો તારી મરજી હોય તો તું પણ તેમાં જો. મને ખબર છે કે તને અંગ્રેજી આવડતું નથી.

આ મારા બાપનો લખેલો કાગળ છે.

મુંબાઈ ૧૫ મી મે ૧૯૧૧.

મારા વ્હાલા દીકરા,

હું તને લખી જણાવું છું કે ગઇ કાલે ત્રણ વાગતે હમે મુંબાઈ ઉતર્યાં. અહીંઆ ઘણી ગરમી પડે છે. મને લાગે છે કે આજ રાત્રે વરસાદ પડશે. વાદળાં ઘણાં ઘણાં થયા છે. હું ને તારી મા તદન સારાં છેએ. ઘર આગળ તમારા સઘળાંની તબીયત કેમ છે તે

અને લખી જણાવજે હુ કાલે દુકાને જઇશ ને તારે માટે કેટલીક ચોપડી ખરીદ કરીશ. આજે મારે ઘણું કામ છે. મારે ઘણાં કાગળ લખવાના છે. હમે પાછા ક્યારે આવશું તે તને ફરીથી લખી જણાવીશ. સલામ, તારી બહેન, ભાઇ ને અંતુ જે આપણા ઘરમાં રહે છે તેને મારી સલામ કહેજે.

હું છું તમારો વ્હાલો પીતા.

૧૦ વાતચીત.

વાત કરવામાં આપણે વારંવાર કહીએ છીએ.

હું ત્યાં વારંવાર ગયો છું.
મને ખાત્રી છે કે તે આવ્યો.
જો મારાથી બનશે તો હું તે કરીશ.
તમે એમ બે વાર કહ્યું છે.
તમે ત્યાં તરત જશો.
તે હમણાંજ અહીં આવશે.
અમે ઘણી સખત મહેનત કરી છે.
શું તે મારી ચોપડી નથી.
તે સાચું છે.
તમારૂં નામ શું છે?

ત્યાં કોણ છે?
ત્યાં જતા નહિ.
હું વધારે વાર રાહ જોઇ શકતો નથી.
તેઓ અહીંઆ આવશે નહિ.
તમને આ મળશે નહિ.
અહીંઆ એક સુંદર ઝાડ છે.
અહીંઆ કોઇ નથી.
મારી ટોપી ક્યાં છે.
તે ત્યાં હજી ગયો નથી.
બહાર જવાને ઘણું મોડું થયું છે.

૧૧ નાળીએર.

નાળીએરનું ઝાડ ઘણું ઉંચું હોય છે. તેને ડાળી હોતી નથી. પણ ઝાડને મથાળે ઘણાં લાંબાં પાંતરાં હોય છે.

તે ઘણું કામનું છે. આ ઝાડનો દરેક ભાગ કામનો છે. એક લીલાં નાળીએરને ભાંગીને ખોલો. તેને ઘણી જાડી છાલ હોય છે.

અંદર તમે ફળ જોશો! જાડી છાલને કાથો કહે છે. તેને તડકામાં સુકવે છે ને પછી તેનાં ભુરાં મજબુત દોરડાં બનાવે છે.

ફળને કઠણ કાચલું હોય છે. જ્યારે ફળ પાકે છે ત્યારે આ કાચલું ભુરૂં થાય છે. તેનાં ભાંગીને બે કટકા થાય છે; દરેક કટકો પ્યાલા તરીકે વપરાય છે. એક લાંબો હાથો તેને લગાડવામાં આવે છે અને પછી તેને કડછી કહે છે. લીલું નાળીએર મીઠાં પાણીથી ભરેલું હોય છે. તે પીવામાં ઘણું સારૂં છે. જ્યારે ફળ પાકી જાય છે ત્યારે ઘણું કરીને ઘણું પાણી સુકાઈ જાય છે.

અહીંઆ લીલાં નાળીએરનું ચિત્ર છે ને બીજું પાસે પાકેલાં નાળીએરનું છે. પાકેલાં નાળીએર કરતાં લીલું નાળીએર કેટલું મોટું છે તે જુઓ.

છાલ તેને વધારે મોટું બનાવે છે. લીલાં નાળીએરને મથાળે ડીચકું છે. તે આ ડીચકાથી ઝાડ ઉપર લટકી રહે છે.

પાકેલાં ફળના કાચલાંને ભાંગો. તમે શું જોશો? અંદરની બાજુએ મીઠું ધોળું કોપરૂં છે. તે ખાવામાં ઘણું સારૂં છે. તેની મીઠાઇ બને છે, કોપરાંને તડકામાં સુકવે છે. મીઠા દુધવાળા રસનું તેલ બને છે. તે ફળને પછી કોપરૂં કહે છે, તેને ઘાણીમાં પીલાય છે ને તેમાંથી તેલ દાબીને કઢાય છે.

૧૧ ટપાલની પેટી.

ગુંડુ––અંતુ, અંતુ. તું ક્યાં છે?

અંતુ––હું અહીંઆ છું. શું છે?

ગુંડુ––મારા બાપે જે કાગળ લખ્યો હતો તેને જવાબ મેં હમણાં લખ્યો છે. તે જોવાની તારી મરજી છે?

અંતુ––હા! હા! મને તે જોવા દે.

ગુંડુ––આ રહ્યો.

પુના ૧૭ મી મે ૧૯૧૧

મારા વ્હાલા પિતાજી—

તમારા માયાળુ કાગળ માટે હું તમારો આભાર માનું છું. તે મને સહવારમાં વહેલો મળ્યો. ગઈ રાત્રે વરસાદ વરસ્યો અને તદ્દન ઠંડક થઈ છે. સીતાનું માથું ગઇ કાલે ઘણું દુઃખતું હતું પણ હવે તેને તદ્દન સારૂં છે. અંતુ પણ તદ્દન સારો છે ને તે પ્રમાણે હું છું. મને આશા છે કે તમે પાછા આવશો ત્યારે મારે માટે થોડી સારી ચોપડી લાવશો.

વ્હાલા પિતાજી સલામ, હમારા સઘળા તરફથી સલામ છે.

હું છું તમારો વ્હાલો દીકરો ગોન્ડુ છું.

અંતુ—તેં કહ્યું ને હું સારો છું તેથી હું ખુશી થયો છું. હવે કાગળનું તું શું કરવાનો છે?

ગુંડુ—હું તેને પરબીડીઆમાં બીડીશ ને પછી ટપાલમાં નાંખીશ. જો આ તૈયાર થઈ ગયો છે.

મી. પી. કે નારાયણરાવ.

નંબર ૧૦૦ ફોર્ટ રોડ

મુંબઈ.

અંતુ—પરબીડીઆં ઉપર શું લખ્યું છે!

ગુંડુ—એ સરનામું છે. પહેલી લીટીમાં મેં મારા બાપનું નામ લખ્યું છે; બીજી લીટીમાં તે જે જગ્યાએ રહે છે તેનું નામ ને ઘરનો નંબર લખ્યો છે; ત્રીજી લીટીમાં શહેરનું નામ મેં લખ્યું છે. દરેક કાગળ ઉપર આના જેવું સરનામું હોવું જોઇએ. કાગળ ક્યાં લઇ જવો તે ટપાલવાળાને સરનામા ઉપરથી જણાય છે. હવે હું જઇને કાગળ ટપાલમાં નાંખી આવું.

અંતુ—ગુંડુ, હું તારી સાથે આવું!

ગુંડુ—અરે હા! ચાલો આપણે જલદી જવું જોઇએ.

અંતુ—પણ ગુંડુ, તેં જોડા પહેર્યા નથી. તું આમ ઉઘાડે પગે બહાર જાય છે?

ગુંડુ—આપણે જલદી દોડતાં જવું જોઇએ. નહિતો આપણે મોડું થશે. વખત ગુમાવવાનો નથી. બે વાગતે ટપાલવાળો આવે છે ને કાગળો લઇ જાય છે. હમણાં બેમાં ત્રણ કમ છે. આપણે જલદી દોડતાં જવું જોઇએ.

પછી બે છોકરા સાથે ટપાલની પેટી તરફ દોડયા. તમે તેમને ચિત્રમાં જોશો. ગુંડુ હમણાં પેટીનાં બાકામાં કાગળ નાંખે છે. તેના ઉપર કાગળ એ શબ્દ લખેલા છે તેથી દરેક માણસ કાગળ કયાં નાંખવો તે જાણી શકે.

અંતુ—કાગળનું ટપાલવાળો શું કરશે ?

ગુંડુ—તે તેની પોતાની કોથળીમાં મુકશે ને તેને મોટી ટપાલ ઓફીસ લઇ જશે. આ પ્રમાણે બીજા ઘણા ટપાલવાળા બીજી ટપાલની પેટીમાંથી કાગળ લાવશે. પછી તેને મોટી કોથળીમાં ભરવામાં આવશે અને આગગાડી ઉપર લઇ જવામાં આવશે અને આખા હીંદુસ્તાનમાં ઘણી જગ્યાએ મોકલવામાં આવશે.

૧૩ ચંદ્રમા.

અરે ! ચંદ્રમા તરફ જો, તે ઘણો ઉંચો પ્રકાશે છે. અરે મા, તે આકાશમાં દીવા જેવો દેખાય છે.

ગયે અઠવાડીએ તે વધારે નાનો હતો અને તે કામઠાં જેવા આકારનો હતો, પણ હમણાં તે વધારે મોટો થયો છે અને એના જેવો ગોળ છે.

પરમેશ્વરે દીવસ ઉપર રાજ્ય કરવાને સૂર્ય બનાવ્યો. પરમેશ્વરે રાતના ઉપર રાજ્ય કરવાને ચંદ્રમા બનાવ્યો. પરમેશ્વરે તારા બનાવ્યા જે વળી રાત્રે અજવાળું આપે છે.

૧૪. કન્યાશાળા.

ઘંટ વાગે છે કે તરત નાની છોકરીઓ નિશાળમાં ચાલી આવે છે. તેમાંની દરેક પોતાની ચોપડી રાખવાને પોતાની સાથે એક કોથળી લાવે છે. દરેક વર્ગમાં હવા અંદર આવવા દેવાને એક બારીવાળો સુંદર સાફ ઓરડો હોય છે. જો પવન ઘણો સખત વાતો હોય તો બારી બંધ કરવામાં આવે છે. છોકરીઓ સઘળી એક પાટલી પર બેસે છે. પણ જ્યારે વાંચવાનો વખત થાય ત્યારે ઉભી થાય છે.

મહેતાજી ખુરશી ઉપર બેસે છે અને છોકરીને વાંચતાં સાંભળે છે. તે તેને ધીમે સંભાળથી વાંચવાનું કહે છે. તે તેમની પાસે સઘળા કઠણ શબ્દની જોડણી કરાવે છે. કઠણ શબ્દ ચાકવતી કાળા પાટીઆ પર લખે છે.

છોકરીઓ પાસે કૉપી બુક હોય છે જેમાં સીસાપેનથી અથવા સારી કલમથી લખે છે અને સ્લેટ હોય છે તેના પર લખે છે ને હિસાબ કરે છે. ઘણી નિશાળમાં એક મહેતીજી હોય છે ને મહેતાજી હોતા નથી. મહેતાજી જે કામ કરે છે તેજ કામ તે કરે છે.

છોકરીઓ નિશાળે આવે છે તે પહેલાં તેઓ પોતાના હાથ ધોય છે ને પોતાના વાળ ઓળે છે. તેના હાથ ને આંગળીઓ કેવી સાફ છે તે જુઓ. નિશાળમાં છોકરીઓ સીવતાં શીખે છે. તેઓ પાસે કંડીઆ હોય છે જેમાં તેઓ પોતાનું કામ, પોતાનું કપડું અને ટાંકણી સોય દોરો ને કાતર રાખે છે.

આપણે આપણી જગ્યાએ સ્વચ્છ હાથ ને ચહેરાવાળા જઇશું. અને ઘર આગળ ને નિશાળમાં આપણને કહેશે તેમ કરીશું. અને એ પ્રમાણે હમેશાં સુખી ને હુશીયાર થઇશું.

કારણ કે વિદ્યા સોના રૂપા કરતાં વધારે સારી છે.

૧૫. ગઈ કાળ-આજ-ને-આવતીકાળ.

હું આજે ત્યાં જાઉં છું. ગઈ કાલે ત્યાં ગયો. આવતી કાલે ત્યાં હું જઇશ. દરેક અઠવાડાએ હું ત્યાં જાઉં છું.

તે તે હમણાંજ કરે છે. તેણે તે કાલે કીધું. તે તે આવતે વર્ષે કરશે. તે તે દરરોજ કરે છે.

તે આ અઠવાડીએ અહીંઆ આવે છે. તે ગયે મહિને અહીંઆ આવી.

તે આવતે વર્ષે અહીંઆ આવશે. તે વારંવાર અહીંઆ આવે છે.

મહેતાજી—આજ સહવારે તમે કેટલા વાગે ઉઠયા ?

છોકરો—હું નવ વાગતો ઉઠયો.

મહેતાજી—અરે ? તું નવ વાગતા સુધી ઉઠયો નહિ ? તું ઘણો આળસુ છોકરો હોવો જોઇએ. તારે મળસકામાં ઉઠવું જોઇએ.

છોકરો—કાલે હું ૭ વાગતે ઉઠીશ.

મહેતાજી—એ ખરૂં છે પણ પાંચ વાગતે ઉઠવું એ વધારે સારૂં છે. તારી પાસે નાનું ઘડીયાળ છે ?

છોકરો—ના, પણ મારા ઘરમાં મોટું ઘડીયાળ છે. જ્યારે હું મોટો છોકરો થઈશ ત્યારે મારા બાપ મને નાનું ઘડીયાળ અપાવશે.

૧૬. એક અને એક કરતાં વધારે.

આપણે એમ કહીએ—

એક પક્ષી, બે પક્ષી, ઘણાં પક્ષી.
એક પાંદડું, બે પાંદડાં, ઘણાં પાંદડાં.
એક ચપ્પુ, ઘણા ચપ્પુ.
એક સ્ત્રી, ઘણી સ્ત્રી.
એક માણસ, ઘણાં માણસ.
એક બૈરી, ઘણી બૈરી.
એક આંખ, ઘણી આંખ.
એક ડાળી, ઘણી ડાળીઓ.
એક સ્ત્રી, ઘણી સ્ત્રીઓ.
એક ઝાડ, બે ઝાડ, ઘણાં ઝાડ.
એક પેટી, ઘણી પેટી.
એક ઇંડું, ઘણાં ઈંડાં.
એક દીવસ, ઘણાં દીવસ.
એક ઘર, ઘણાં ઘર.
એક પગ, ઘણાં પગ.
એક ઘડીયાળ, ઘણાં ઘડીયાળ.
એક છોકરૂં, ઘણાં છોકરાં.

૧૭. દાદા.

આ ગરીબ છોકરાને મા કે બાપ નથી. તેનાં મા ને બાપ બન્ને મરી ગયાં છે. તેને તેના ઘરડા દાદા વગર તેની સંભાળ લેનાર કોઈ નથી. તે ઘરડા માણુસને બૈરી ને છોકરૂં કાંઇ નથી. તેને માત્ર પોતાનો દીકરાનો દીકરો છે જે ચાર વરસનો છે. તે ઘેર તે બાળકને એકલો રાખી શકતો નથી. કોઇ તેની સંભાળ લે નહિ તેથી તે પોતાની સાથે તેને કામે લઇ જાય છે. તે માળી છે. તે આખો દીવસ વાડીમાં સખત મહેનત કરે છે. સાંજના ત્રણ માઇલ દુર પોતાને ગામ પોતાને ઘેર જાય છે. જ્યારે તે કામ કરતો હોય ત્યારે તેનો પૌત્ર વાડીમાં આમ તેમ રમે છે. જ્યારે તેઓ આજે ઘેર આવ્યા ત્યાં છોકરો થોડુંક ચાલ્યો.

પછી તેને કહ્યું, દાદા, હું થાકી ગયો છું. હું વધારે ચાલી શકતો નથી. ત્યારે તે આપાળુ ઘરડો માણસ ઉભો રહ્યો ને પોતાના પૌત્રને પોતાના ખભાપર લીધો. ચિત્રમાં તમે તેને ઘેર લઇ જતો જોશો. તે સાઠ વરસનો છે. તેના ચહેરાપરના વાળ સફેદ છે. તે ઘણો જોરાવર નથી. પણ તે હજી પોતાના પૌત્રને ઉંચકી શકે છે. જ્યારે તે ઘેર આવશે ત્યારે તે દેવતા સળગાવશે ને પોતાને બંનેને ખાવાને થોડા ચોખા રાંધશે. પછી તે ને તેનો પૌત્ર સાદડીપર સુશે. તેઓ સહવાર સુધી ઉંઘશે.

૧૮. વરસના મહિના.

એક વરસના બાર મહિના હોય છે તે આ પ્રમાણે.

૧. જાન્યુઆરી. ૨. ફેબ્રુઆરી. ૩. માર્ચ. ૪. એપ્રિલ. ૫. મે. ૬. જુન. ૭. જુલાઇ. ૮. ઓગસ્ટ. ૯. સપ્ટેંબર. ૧૦. અકટોબર. ૧૧. નવેંબર. ૧૨. ડીસેંબર. સપ્ટેંબર, એપ્રિલ, જુન ને નવેંબરના ત્રીસ દીવસ હોય છે. ફેબ્રુઆરીના માત્ર અઠાવીશ દીવસ હોય છે. બીજા સઘળા મહિના એકત્રીસ દિવસના હોય છે. પણ ચાર વરસે એક વખત આવતાં લીપઇયરમાં ફેબ્રુઆરીમાં એક દીવસ વધારે થાય છે.

૧૯. રમવાની જગ્યા.

બાપા—ગોપાળ, તું ક્યાં જાય છે?

ગોપાળ—બાપા, હું રમવાની જગ્યાએ જાઉં છું. મારી સાથે આવો, મારી સાથે આવોની ને હું તમને તે બતાવીશ.

બાપા—બહુ સારૂં. મારા છોકરા. મારે હમણા કાંઇ કામ નથી. હું તારી સાથે આવીશ.

ગોપાળ—અરે બાપા, તમારો ઉપકાર માનું છું! ચાલો આપણે એકદમ જઇએ.

બાપા—ત્યારે આ તારી રમવાની જગ્યા છે, શું તે છે! કેવી સુંદર જગ્યા એ છે! અહીંઆ કેટલાક છોકરા છે! તેઓ કોણ છે ને તે શું રમે છે તે મને તું કહી શકશે?

ગોપાળ—હું એમાંના ઘણાખરાને ઓળખું છું. એ છોકરા ભમરડે રમે છે. તેઓ મારા વર્ગમાં છે. તે કેસુ ને ગોન્ડુ છે. કેસુ તેનો ભમરડો ફેરવે છે. ગોન્ડુ પોતાના હાથમાં પોતાનો ભમરડો લઇને પાસે ઉભો છે.

બાપા—જે છોકરા દડા વડે રમે છે તે કોણ છે?

ગોપાળ—એ રામુ ને રંગુ છે. તે દડો રામુનો છે. તેના બાપે તેને ગયે અઠવાડીએ આપ્યો. તે તે ફેંકે છે ને રામુ તેને ઝીલે છે.

બાપા—જે છોકરા આગળ ઉભા છે તે શું કરે છે?

ગોપાળ—તેઓ કુદે છે. જે છોકરો કુદે છે તેનું નામ નાનો છે. બીજા કોણ છે તેને હું ઓળખતો નથી. નાનો ઘણી ઝડપથી દોડી શકે છે. તે વળી ઘણી સારી રીતે કુદી શકે છે. તે હમણાં લાંબી છલંગ મારે છે. કોઈ વખત તેઓ છલંગ મારે છે.

બાપા—ઉંચી છલંગ! તે શું હશે.

ગોપાળ—એ થાંભલા વચ્ચે તેઓ લાકડી કે દોરી મુકે છે. પછી એક છોકરો દોડે છે ને તેની ઉપર થઇને કુદી જવાનો પ્રયત્ન કરે છે.

બાપા—ગોપાળ, તું કેટલે દુર ને કેટલો ઉંચો કુદી શકે છે?

ગોપાળ—હું છ ફુટ દુર ને ત્રણ ફુટ ઉંચે કુદી શકું છું.

બાપા—એ ઘણું સારૂં છે હવે મારે ઘેર પાછાં જવું જોઇએ. તું અહીંઆ રહીને રમ, તું કયાં છે તે હું તારી માને કહીશ. પણ મોડો આવતો નહિ. અંધારૂં થયાં પહેલાં આવજે.

૨૦. ફરીથી કરો.

એક વખત રામ નામનો નાનો છોકરો હતો. તે આઠ વર્ષનો હતો ને તે દરરોજ નિશાળે જતો.

રામ ચાલાક છોકરો નહોતો. તે વારંવાર પોતાના વર્ગમાં છેલ્લો રહેતો. તે સારૂં વાંચી શકતો પણ તે પોતાની સ્લેટ પર દાખલા કરી શકતો નહિ. એક દિવસે માસ્તરે છોકરાઓને દાખલો ગણવા આપ્યો. તેમને પાચ હારના આંકડા ઉમેરવાના હતા. બીજા બધા છોકરા જલદી

દાખલા કરતા. તેઓ પોતાની સ્લેટ મહેતાજી પાસે લાવતા ને તેને જવાબ બતાવતા. તેના દાખલા બધા ખરા હતા.

રામ પણ પોતાની સ્લેટ લાવતો. પણ જવાબ તદ્દન ખોટો હતો.

મહેતાજીએ કહ્યું તારી જગ્યાએ પાછો જા. તારો જવાબ ભુસી નાંખ ને આંકડાનો ફરીથી સરવાળો કર.

રામ પાછો ગયો, પોતાની જગ્યાએ બેઠો ને આંકડાનો સરવાળો કર્યો. તેણે કહ્યું મેં કર્યો છે. મહેતાજીએ કહ્યું. અહીંઆ આવ ને તારી સ્લેટ બતાવ. મહેતાજીએ તેની સ્લેટમાં જોયું. તેણે કહ્યું પાછો આ ખોટો છે. ફરીથી એકવાર સરવાળો કરી જો. રામે કહ્યું શું કામનું છે? હું તે કરી શકતો નથી, તે ઘણો અઘરો છે. મહેતાજીએ જવાબ દીધો ના, બીજા બધા છોકરાએ તે કર્યો છે, તે ઘણો અઘરો નથી. રામ ફરીથી પ્રયત્ન કર.

રામ પોતાની જગ્યાએ પાછો ગયો, તેણે આંકડાનો સરવાળો ધીમેથી ને સંભાળથી કર્યો. પછી તેણે પોતાની સ્લેટ પોતાના મહેતાજીને બતાવી.

તેના મહેતાજીએ કહ્યું. આ વખત જવાબ ખરો છે. શાબાશ રામ! પહેલી વખત તું કાંઇ કરી શકે નહિ તો ફરીથી પ્રયત્ન કરજે. જ્યાં સુધી તું તે કરી શકે ત્યાં સુધી પ્રયત્ન કરી રાખજે. કોઈ વખતે એમ ન કહેવું કે હું તે કરી શકતો નથી. હું તે કરી શકું છું એમ કહેજે.

મરજીથી કામ કરો–તેનો છેડો તમે જોઈ શકો ત્યાં સુધી સખત મહેનત કરો. મારા નાના મિત્ર જ્યાં સુધી સઘળું સરળ થાય ત્યાંસુધી ફરીથી ને ફરીથી કરો. કદી છોડી દેતા નહિ. હીંમત હારી જતા નહિ. ફરીથી એકવાર શરૂ કરો. **તમારા સઘળા બળથી એકવાર ફરીથી પ્રયત્ન કરો** ને ધીમે ધીમે તમે સાચે રસ્તે પહોંચશો.

૨૧. જે ઘર રામે બાંધ્યું તે.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તે આ રહ્યું.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તે આ છે.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તે આ રહી.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે આ રહ્યો.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે કુતરાને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તે આ રહ્યો.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે કુતરાને કાગડાએ ચાંચ મારી તેની પછવાડે જે સમડી પડી તે આ રહી.

૨૨. સાચું કહો.

વેંકટ ને કમળા નામનાં બે છોકરાં હતાં. એક દહાડો ઘરના આગલા ઓરડામાં તેઓ રમતાં હતાં. ત્યાં ટેબલ પર એક આરસી હતી ને તે તેઓએ જોઇ નહોતી. જેવામાં તે રમતાં હતાં તેવામાં વેંકટે કમળાને મેજ તરફ ધકકો માર્યો. તે કાચ જમીન પર પડયો ને ભાંગી ગયો. બંને છોકરા રડવા લાગ્યા.

કમળા—ભાઈ, તેં મને શા માટે ધકકો માર્યો ? જો કાચ ભાંગ્યો છે.

વેંકટ—તને ધકકો મારવાનો મારો ઇરાદો નહોતો. હવે આપણે શું કરીશું ? એમાં બધો તારો વાંક છે.

કમળા—આપણે બને રમતા હતાં એમાં મારો વાંક છે એમ તું શા માટે કહે છે ? તેમાં તારો પણ વાંક છે પણ શું કરીશું.

વેંકટ—જો બાપાને માલમ પડશે તો તે ગુસ્સે થશે. આપણે તેને કોઈ ઠેકાણે સંતાડીએ નહિ ?

કમળા—ના. ના. કોઈ વખતે અથવા બીજી વખતે તે માલમ પડી આવશે. આપણે બાપાને કહી દેવું એ સારૂં છે ને કહેવું કે હમે દીલગીર છીએ. કદાચ તે વખતે તે ઘણા ગુસ્સે થશે. નહિ.

વેંકટ—મને ધાસ્તી છે તે તે ગુસ્સે થશે. આપણે માને કહીએ તો કેવું સારૂં ? કદાચ તે બાપાને ગુસ્સે નહિ થવાનું કહેશે.

જ્યારે તેઓ બોલતા હતા ત્યારે તેઓની મા ઓરડામાં આવી. તે થાકી ગઈ હતી ને ખુરશી પર બેસી ગઇ. છોકરાં તેની પાસે ગયા ને નીચું જોઇને તેની આગળ શાંત રીતે ઉભા રહ્યા.

માએ જોયું કે કાંઇ નવું જુનું થયું છે. તેણે કહ્યું તમે આટલા શાંત કેમ ઉભા છો ? તમે કાંઇ નુકશાન કર્યું છે ? પછી કમળા ડુસકાં ભરવા લાગી ને વેંકટ પોકેપોક મુકી રડયો. પછી તેની માએ કહ્યું છોકરાં તમે શા માટે રડો છો ? કોઇએ તમને હરકત કરી છે ! શું થયું છે ! રડો નહિ.

કમળા—મા, હમે રમતા હતા ને હમે કાચને ધકકો મારી પાડી નાંખ્યો ને ભાંગ્યો. હમે ઘણા દીલગીર છીએ ને હમને બીક લાગે છે કે બાપા હમારી ઉપર ગુસ્સે થશે.

મા—એટલુંજ કે ? તમે કાચ ભાંગ્યો તે માટે હું દીલગીર છું. પણ તમે મને સાચું કહ્યું છે માટે હું ઘણી ખુશી છું. ધાસ્તી રાખતા નહિ હું તમારા બાપને કહીશ. તે તમારા ઉપર ગુસ્સે થશે નહિ કેમકે તમે સાચું કહ્યું છે.

૨૩. હોડી.

આ પાણીથી ભરેલી ઉંડી નદી છે. આપણે તેને ચાલીને ઓળંગી શકતા નથી. પણ પાસેજ એક પૂલ છે જે એક નાકાથી બીજા નાકાં સુધી છે. જાણે રસ્તો હોય તેમ તે પુલપર નદી ઉપર થઇને જાઓ. તેનાપર કેટલાંક માણસને હમણાં ચાલતાં જોશો.

નદી પુલની તળેથી જાય છે. નદીની બે બાજુ કીનારા કહેવાય છે. પાણી કીનારાની વચ્ચે થઇને જાય છે. નદી વહીને કયાં જાય છે ?

બધી નદી જમીન ઉપર થઇને વહે છે ને આખરે દરીઆમાં જાય છે. નદીમાં બધું પાણી કયાંથી આવે છે. તે વાદળાંમાંથી જમીન ઉપર પડે છે ને નદીમાં વહી જાય છે. પાસેના કીનારા સાથે બાંધેલી

પેલી હોડી કેવી સુંદર ને મોટી છે! તે લાકડાનાં બનાવેલાં નાના ઘર જેવી છે ને તે પાણી ઉપર તરે છે. બારી બારણાવાળા અંદર ઓરડા છે, ચાર બારી ઉઘાડી છે ને સાત બંધ છે. બારણું ઉઘાડું છે. હોડીને મથાળે હું બે ખુરશી જોઉં છું. તે શા માટે મુકેલી છે! જ્યારે સૂર્ય અસ્ત પામે છે ને ઠંડક હોય છે ત્યારે સાંજના હોડીમાંના ગ્રહસ્થ માણસને બેસવા માટે છે. તું નાને દાદરેથી મથાળે જઇ શકશે. તેને ત્રણ પગથીઆં છે. ઉપલાં પગથીઆપર એક માણસ બેઠો છે. હોડી કીનારા ઉપર દોરડાંથી બાંધી છે.

પાણી ઉપર હોડી કેવી રીતે ચાલે છે? માણસો વાંસ વતી આગળ હડસેલે છે. હમણાં હોડીવાળા પોતાના હાથમાં લઇને હોડીને મથાળે ઉભો છે. હોડી નીચે પાણીમાં પેલી કાળી વસ્તુ શું છે!

તે હોડીનો પડછાયો છે. નીચે બીજી હોડી હોય એમ દેખાય છે. એક દુર નદીના બીજા કીનારા પાસે આના જેવી બીજી હોડી હું જોઉં છું. વરસાદ નદીને ભરે છે. નદીઓ દરીઆમાં છે.

૨૪. ભુતકાળ ને વર્તમાનકાળ.

આજે.	કાલે.	આજે.	કાલે.
હું કહું છું	મેં કહ્યું	તે કહે છે	તેણે કહ્યું
હું કરૂં છું	મેં કર્યું	તે કરે છે	તેણે કર્યું
હું છું	હું હતો	તે છે	તે હતો
હું આપું છું	મેં આપ્યું	તે આપે છે	તેણે આપ્યું
હું કહું છું	મેં કહ્યું	તે કહે છે	તેણે કહ્યું
મારી પાસે છે	મારી પાસે હતું	તેની પાસે છે	તેની પાસે હતું
હું જાઉં છું	હું ગયો	તે જાય છે	તે ગયો
હું સાંભળું છું	મેં સાંભળ્યું	તે સાંભળે છે	તેણે સાંભળ્યું
હું મેળવું છું	મેં મેળવ્યું	તે મેળવે છે	તેણે મેળવ્યું
હું આવું છું	હું આવ્યો	તે આવે છે	તે આવ્યો
હું જાગું છું	હું જાગ્યો	તે જાગે છે	તે જાગ્યો

હું બેસું છું	હું બેઠો	તે બેસે છે	તે બેઠો
હું લાવું છું	હું લાવ્યો	તે લાવે છે	તે લાવ્યો
હું ખરીદું છું	મેં ખરીદ્યું	તે ખરીદે છે	તેણે ખરીદ્યું
હું પીઉં છું	મેં પીધું	તે પીએ છે	તેણે પીધું
હું ખાઉં છું	મેં ખાધું	તે ખાય છે	તેણે ખાધું
હું જોઉં છું	મેં જોયું	તે જોય છે	તેણે જોયું
હું ઉંઘું છું	હું ઉંઘ્યો	તે ઉંઘે છે	તે ઉંઘ્યો

૨૫. તારા

જ્યારે સુર્ય અસ્ત પામે છે ત્યારે રાત્રે ચકચકીત તારા પ્રકાશે છે. તે એટલા બધા છે કે આપણે તેને ગણી શકતા નથી. તે ઉઘાડ દે થતાં દેખાય છે ને આપણે કહીએ છીએ કે તે ચમકે છે.

તે આકાશમાં હીરા જેવા દેખાય છે. દીવસના વખતમાં આપણે તેને સુર્યના ચકચકીત અજવાળાને લીધે તેને જોઇ શકતા નથી.

નાના તારા તમે ઝળકો. તમે કેવા છો તેથી હું કેવો અચંબો પામુ છું. દુનીઆમાં છેક ઉંચે આકાશમાં હીરા જેવા છો.

જ્યારે ચળકતો સુર્ય આથમે છે, જ્યારે ઓસથી ઘાસ ભીનું છે. ત્યારે તમે તમારૂં થોડું અજવાળું જે બતાવો છો તે આખી રાત ચળકે છે.

૨૫. જમણ.

અહીંઆ ત્રણ માણસો પોતાનું ભોજન ખાય છે, દીવસનાં પહેલાં ભોજનને આપણે નાસ્તો કહીએ છીએ. હમણાં એક વાગ્યો છે. આ ત્રણ માણસોએ સહવારથી સખત મહેનત કરી છે. તેઓને ઘર છોડયા પહેલાં પીવાને થોડી કાફી ને ખાવાને ચોખાની રોટલી મળી હતી તે તેનો નાસ્તો હતો. પણ તે વખતે આઠ વાગ્યા હતા. પાંચ કલાક સુધી તેઓને કાંઇ ખોરાક મળ્યો નહોતો અને તેઓ હમણાં ભુખ્યા ને તરસ્યાં છે. તેથી સુંદર વાડીમાં કેટલાક ફુલનાં કુંડાં જ્યાં કોઇ તેને જોઇ શકે નહિ તેની પછવાડે તેઓ પોતાનું ભોજન લે છે. દરેક માણસ પાસે તેની આગળ થાળી છે. તે

થાળીમાં થોડાં સુંદર ધોળા બાફેલા ચોખા છે. દરેક થાળીની લગોલગ કઢી ને ચટણીથી ભરેલી નાની પહોળી રકાબી તમે જોશો. કઢી ઘણી ઉની છે. તેમાં મરચાં ને મરી છે. એક માણુસ હમણાં થોડું પાણી પીએ છે. વચલો માણુસ પોતાને હાથે મુઠો ભરીને ચોખા લે છે. ત્રીજો માણુસ પોતાના હાથ ઉપર એક નાનાં વાસણમાંથી થોડું પાણી રેડે છે. તે ખાય છે તે પહેલાં તેમાંથી પોતાના હાથ તે ધોશે. મરચાં વાડીમાં ઉગે છે. તે ઘણાં ગરમ હોય છે. કેટલાંક લાંબા, કેટલાંક ગોળ કેટલાંક લીલા ને કેટલાંક રાતા હોય છે. જે ખાનું આપણે રાત્રે ખાઇએ છીએ તે વાળુ કહેવાય છે. આજ રાત્રે આઠ વાગતે આ માણસોને પોતાના વાડામાં વધારે કઢી ને ચોખા મળશે. તેઓ તે ઘેર ખાશે પછી તેઓ સુશે ને ઉંઘી જશે. જેઓ દીવસે સખત મહેનત કરે છે તે રાત્રે સારી રીતે ઉંઘે છે, આળસુ કદી ઉંઘી શકતો નથી. જો તમારે સારી રીતે ઉંઘવું હોય તો તમારે સખત મહેનત કરવી જોઇએ આપણે સહવારમાં નાસ્તો લઇએ છીએ. દીવસે ભોજન લઇએ છીએ, રાત્રે વાળુ કરીએ છીએ.

૨૭. ઉદ્ધત છોકરો.

આ નાની છોકરી આજ સહવારે પોતાની માને માટે થોડું પાણી લાવવાને કુવે ગઈ હતી. તેનો ભાઇ તેને મદદ કરવાને તેની સાથે ગયો હતો. પણ તે ઉદ્ધત છોકરાએ શું કર્યું ? જેવામાં તે પોતાની બહેનની પછવાડે ચાલતો હતો ત્યારે તેણે તેને ધકકો માર્યો. વાસણ નીચે પડયું ને પાણી ઢોળાઇ ગયું. પછી પોતાની ગરીબ નાની બહેન જે રડવા મંડી હતી તેની તરફ હસતો ઉભો રહ્યો. તેને ધાસ્તી લાગી કે હું વખતસર પાણી લાવી શકીશ નહિ. આપણે આપણા ભાઇ ને બહેન ઉપર માયાળુ થવું જોઇએ. આપણે તેને ખીજવવાં ન જોઇએ. આપણે તેને રાજી રાખવાને પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. તેને મદદ કરવાને આપણે હંમેશાં તૈયાર રહેવું જોઇએ. આપણે દરેક તરફ સભ્ય થવું જોઇએ. જ્યારે આપણે કાંઇ ચીજ માંગીએ ત્યારે આપણે આ મને

આપ એમ કહેવું ન જોઇએ, પણ જો તમારી મરજી હોય અથવા મને મહેરબાની કરીને આ આપો અને જ્યારે આપણે કાંઇ ન જોઇતું હોય ત્યારે આપણે કહેવું જોઇએ કે ના, આપનો આભાર માનું છું. આપણે હંમેશાં જ્યારે આપણે કોઇ ગૃહસ્થ માણસ સાથે બોલતા હોઇએ ત્યારે સાહેબ અને જ્યારે આપણે કોઇ બાઇ સાહેબ સાથે બોલતા હોઇએ ત્યારે બાઇ સાહેબ કહેવું જોઇએ. જ્યારે તમે સહવારમાં તમારા બાપ, મા, બહેન કે ભાઇને મળો ત્યારે સવારની સલામ કહેજો. અને જ્યારે તમે રાત્રે સુવા જાઓ ત્યારે તેમને રાતની સલામ કહેવી. જ્યારે તમે તમારા દોસ્તદારથી છુટા પડો ત્યારે સલામ કહેવી. નિશાળમાં જ્યારે તમે તમારા મહેતાજીને મળો ત્યારે સવારની સલામ સાહેબ કહેવી, ને જ્યારે નિશાળેથી છુટી મળે ત્યારે સાહેબ, સાંજની સલામ કહેવી.

સભ્ય થાઓ.

સારા નાના છોકરાઓ હું કરીશ અથવા આ મને આપો એમ કદી કહેવું ન જોઇએ. ના. બીલકુલ એવી રીત નથી માને કહો કે તમારી મરજી હોય તો દરેક જણને જો તમારી મરજી હોય (મહેરબાની કરીને) એમ કહો. ને ગૃહસ્થ માણસને હા સાહેબ, ને બાઈ સાહેબને હા બાઈ સાહેબ, કહો.

૨૮. ખેતરમાં ફરવું.

રામું એક છોકરો હતો જે પોતાની આખી જીંદગાની સુધી ગામડામાં રહેતો. તે શહેર વિષે કંઇ જાણતો નહોતો. તે તમને પોતાના ગામના કોઇ પક્ષી પશુ કે ઝાડનાં નામ કહી શકતો. તે બાર વરસનો હતો. તે ચાલાક છોકરો હતો. તેને રંગુ નામનો પિત્રાઈ ભાઇ હતો જે નવ વરસનો હતો.

રંગુ હંમેશાં શહેરમાં રહેતો હતો. તે ગામડા વિષે કાંઈ જાણતો નહોતો. તે પક્ષી ને પશુ વિષે ઘણું થોડું જાણતો. એક વખત તે માંદો પડયો ને પાતળો ને નબળો થઈ ગયો. તેના બાપે તેને ગામડામાં તેના પિત્રાઈ ભાઈ રામુ સાથે રહેવાને મોકલ્યો. તેણે કહ્યું કે ગામડાની હવા સારી હોય છે. તેથી રંગુને ફાયદો થશે.

પહેલાં રંગુ ઘરમાં રહેતો હતો. પણ તે તરત મજબુત ને તંદુરસ્ત થયો એક સહવારે એ છોકરા ગામડામાં ફરવાને ગયા.

રામુ—રંગુ, આજનો દિવસ સારો છે. હમણાં છ વાગ્યા છે. મારી સાથે બહાર ફરવા ચાલ તેથી તને ફાયદો થશે. શહેરમાં જે ચીજો તું જોતો નથી તેવી ઘણી ચીજો તું જોશે. તારી ટોપી ને જોડા પહેર.

રંગુ—અરે રામુ, તારો આભાર માનું છું. હું તદ્દન તૈયાર થઇને આ રહ્યો. આપણે ક્યાં જઇશું !

રામુ—હું તને સડકે લઇ જઇશ. પછી આપણે પાછા આવીશું. એટલામાં એક કલાક થઇ જશે. પછી તડકો પડશે. હમણાં તદ્દન ઠંડી છે. સૂર્ય ઉગ્યો નથી.

રંગુ—પેલું કેવું મોટું સુંદર ઝાડ છે ! રામુ તે તેનું છે.

રામુ—આ આંબાનું ઝાડ છે.

રંગુ—હું તેનાપર એક પણ કેરી જોતો નથી.

રામુ—ના, આ કેરીની મોસમ નથી. આપણને જુન જુલાઈ સુધી મળશે નહિ.

રંગુ—અરે રામુ પેલું બેડોળ કાળું પક્ષી ઉડે છે તે શું છે !

રામુ—તે પક્ષી નથી તે ચામાચેણુ છે. ને પાંખવાળા ઉંદર જેવું દેખાય છે. તે ઘુવડની માફક આખો દીવસ ઉંઘે છે અને રાત્રે આમ તેમ ઉડે છે. તે ચામાચેણુ કોઇ ઝાડ કે જુની દીવાલમાં તેના દરમાં ઘેર ઉડતું જાય છે. પણ તું કેમ ઉભો રહ્યો છે !

રંગુ—હું ઝાડમાં કાંઈ જોઉં છું. ત્યાં જો હું ધારૂં છું કે તે વાંદરો હોવો જોઇએ. મેં એક વખત વાંદરો જોયો હતો પણ તે આના જેવો નહોતો.

રામુ—હા ! હવે હું તેને જોઈ શકું છું. તે તેના ડાબા હાથથી ડાળીને પકડી રહ્યો છે. પોતાની પીઠપર હવામાં તેણે તેની પુંછડી પકડી છે. તે આપણી તરફ જાય છે. હા તે હનુમાન વાંદરો હોય છે.

રંગુ—હું પૈડાંનો અવાજ શાંભળું છું. અહીંઆ ગાડી આવે છે.

રામુ—હા, રસ્તાની એક બાજુએ ચાલો આપણે જોઇએ. મે આવી સુદર મોટી ગાડી કદી જોઇ નથી. એમાં કોણ છે ?

રંગુ—રામુ, હું તને તે કહીશ. એ રાજા સાહેબ છે. તે શહેરમાં રહે છે. હું તેને વારંવાર તેની ગાડીમાં જોઉં છું. તે અહીંઆ કોઈ મોટા માણસને મળવા આવ્યા છે. તે સવારનાં ફરવા નીકળ્યા છે. તે ઘણા પૈસાદાર છે ને તે ઘણા મોટા ઘરમાં રહે છે.

રામુ—વારૂ, ચાલો આપણે રસ્તો છોડીને જઇએ. ચાલો, આપણે ખેતર ઓળંગીને જઇએ. આ તળાવ છે, તું તે જોઇ શકે છે.

રંગુ—ઝાડપર પેલું સુંદર મોટું પક્ષી કયું છે! મેં અગાઉ આવું સુંદર પક્ષી કદી જોયું નથી.

રામુ—હા, રંગુ તે ખુબસુરત પક્ષી છે. એ મોર છે. આપણે તેને પક્ષીની રાણી કહીએ છીએ. જુઓ તેની પુંછડી તદન લીલી ને સોના જેવી છે. તે આપણા ઘરની પાસે ઝાડપર વારંવાર બેસે છે આપણે તેને દાણા ખવાડીએ છીએ. તે ઘણું પળાય એવું છે. તે નીચે ઉડીને દાણા ખાય છે.

રંગુ—મેં મોર વિષે વારંવાર સાંભળ્યું છે પણ મેં અગાઉ એક પણ જોયું નથી, અરે! શું થયું? તું મને પાછો કેમ ખેંચે છે.

રામુ—રંગુ, રંગુ, પાછો આવ. જલદી કર. તારી પાસે સાપ જોતો નથી. પાછો ચાલ.

રંગુ—હા, હા, તે કેવો ફુંફાટા મારે છે! મેં લગભગ તેના પાસે પગ મુકયો હતો. તે કેવો ગુસ્સે દેખાય છે. તેણે પોતાનું માથું કેવું ઉંચું રાખ્યું છે.

રામુ—એ ઝેરી સાપ છે. ઘણો મોટો નાગ, જો તે તને કરડયો હોત તો તું મરી ગયો હોત. કોઇ પણ ઉપાયથી બચત નહીં. તે મોટા સાપના રાજા છે. તેનાથી બહુ દુર રહેજો. તે આ ખેતરમાં એક દરમાં રહે છે. દરેક જણ તેનાથી બીએ છે.

રંગુ—તેં મને પાછો ખેંચ્યો તેથી હું રાજી થયો. હવે આપણે બીજા ખેતરમાં સહીસલામત છેએ. સાપના રાજાને સલામ છે. હું તેને ફરીથી જોવા ઇચ્છતો નથી.

રામુ—રંગુ, પેલું સુંદર નાનું પ્રાણી કયું છે. તે દોડી જાય તે પહેલાં તેને જો. આપણે તેને જોતા નથી એમ તે ધારે છે. તેજ કારણથી તે આટલું શાંત બેસી રહ્યું છે.

રંગુ—ના, મેં તેને આજેજ જોયું.

રામુ—તે સસલું છે. તે ખેતરમાં રહે છે, તે ઘણી ઝડપથી દોડે છે. કેવા મોટા કાન તેને છે. તમે તેને પકડી શકશો નહિ. કુતરા તેને પકડવાને પ્રયત્ન કરે છે પણ તે પકડી શકતા નથી. તે ઘણી ઝડપથી દોડે છે.

રંગુ—રામુ, ખેતરમાં ચાલે છે તે માણસ કોણ છે.

રામુ—તે ખેડુત નરસુ છે. તે ખેતર ખેડવા જાય છે. તે પોતાની સાથે તેના બે બળદ લઈ જાય છે. તે સવારના પહોરમાં ઘણો વહેલો તેનું કામ કરવા જાય છે.

રંગુ—રામુ, ચાલો આપણે પાછા જઇએ. મહેરબાની કરીને સાપના રાજા પાસે જતા નહિ.

રામુ—અરે નહિ, હું તને પાછો બીજે રસ્તે લઈ જઇશ. આપણે તદ્દન લાંબે રસ્તે ફરવા આવ્યા છીએ.

રંગુ—અરે રામુ, ઝાડ નીચે ઉભું રહેલું પેલું મોટું પ્રાણી કયું છે? આપણે દોડી જઈશું?

રામુ—ના, ના, તે ફકત હાથી છે. તે ઘણો જોરાવર છે પણ તે તદન પાળી શકાય એવો છે, તે આપણને હરકત કરશે નહિ.

રંગુ—તેના ચહેરા આગળ નીચે લટકતી લાંબી વસ્તું શું છે?

રામુ—તે તેનું નાક છે. આપણે સુંઢ કહીએ છીએ.

રંગુ—મેં આવું લાંબુ નાક આજેજ જોયું.

રામુ—તે વળી લાંબા હાથ જેવું છે. હાથી એ વડે કોઈ પણ વસ્તુ ઉંચકી શકે છે. તેને વડે પાણી પીએ છે. આપણે કાલે સહવારે ફરીથી ફરવા આવીશું. હું મારી સાથે કેટલાંક કેળાં લાવીશ. આપણે તેને ખાવા આપીશું, ચાલો, હવે આપણે ઘેર જઇએ.

૨૯. સુર્ય ને ચંદ્રમા.

સૂર્ય ને ચંદ્રને દડાના જેવા આકાર હોય છે. સૂર્ય અગ્નિનો મોટો દડો છે. જો સૂર્ય નહોત તો સઘળી ચીજો અંધારાવાળી ને ઠંડી હોત. કોઇ પણ છોડવો ઉગત નહિ ને બધી વસ્તુ મરી જાત. સુર્યને ચંદ્ર આપણાથી ઘણે દુર છે. તેથી તેઓ નાના દેખાય છે.

જ્યારે આપણે વિશાળ મેદાનમાં ઉભા રહીએ જે મોટા ઝાડ આપણાથી દુર છે તે નાના છોડવા જેવા દેખાય છે. પણ જ્યારે આપણે તેની પાસે જઇએ ત્યારે તે જેવાં મોટાં હોય છે તેવા મોટાં જોઇએ છીએ.

આપણે સુર્ય ને ચંદ્ર પાસે જઇ શકતા નથી. ને તેથી તેઓ કેટલા મોટા છે તે આપણે જોઇ શકતા નથી.

ચંદ્રમા રાત્રે પ્રકાશે છે. તેનું અજવાળું ઠંડું હોય છે ને સુર્યના અજવાળાં જેટલું ચકચકિત નથી.

ચંદ્રને પોતાનું અજવાળું નથી. તેને સુર્ય તરફથી અજવાળું મળે છે.

સુર્યને ચંદ્ર આપણાથી ઘણે દુર છે તેથી તેઓ નાના દેખાય છે. ચંદ્રને પોતાનું અજવાળું નથી. તેને સુર્ય તરફથી અજવાળું મળે છે.

૩૦. છોકરા.

સારો છોકરો હમેશાં સાચું કહેશે. ડાહ્યો છોકરો તેના પાઠ સારી રીતે કરે છે. બહાદુર છોકરો જુઠું બોલશે નહિ. મજબુત છોકરો નબળાને મદદ કરવાને પ્રયત્ન કરશે.

હેતાળ છોકરો પોતાની માનું કહ્યું માને છે. માયાળુ છોકરો પોતાના નાના ભાઇને મદદ કરે છે. જે છોકરો સારો માણસ થવા ઇચ્છે તે એકદમ શરૂ કરશે ને જે તેનાથી બનશે તેટલું સઘળું કરશે.

ઘાસ લીલું હોય છે ને આકાશ ભુરૂં હોય છે.

લીલા ઘાસ પર આછી ઝાકળ પડે છે.

સોનું પીળું છે ને રૂપું ધોળું છે.

લોઢું ભારે છે ને પીછાં હલકાં છે.

માણેક રાતાં છે ને હીરા ચકચકીત છે.

તાંબુ તપખીરીઆ રંગનું છે, ને ખરૂં લોઢું ભુરૂં છે.

દીવસ ઉગતી વખતે વાદળાં ભુરાં હોય છે.

૩૧. ફુલ ને પાંદડા.

આ ફુલને પાંદડાંનો ઝુમખો છે. ને ઝુમખામાં કેટલીક કળી પણ છે. તે કેવાં સુંદર દેખાય છે. આ ગુલાબના ફુલ છે. ગુલાબ ફુલોની રાણી કહેવાય છે. ગુલાબની વાસ મીઠી આવે છે. રાતા ગુલાબ પીળાં ગુલાબ ને ધોળાં ગુલાબ હોય છે. આ ગુલાબ ધોળાં છે

તમે ચિત્રમાં બે કળી જોશો. કળી મોટી ને મોટી થતી જશે. પછી તે ખીલશે ને ફુલની કળી આવશે દરેક કળીમાં નાનું ફુલ હોય છે.

ફુલ ને પાંદડાં ઝાડ પર ઉગે છે. પાંદડાં પહેલાં લીલાં હોય છે. પછી તે સુકાવવા માંડે છે. ભુરાં ને પીળાં થાય છે ને જમીન પર પડી જાય છે. કેટલાક પાંદડાં પર તમે ઝાકળનાં ટીપાં જોશો.

૩૨. નાના બાળકની રાતની સલામ.

સૂર્ય વધારે વખત તેનું અજવાળું આપતો નથી. તારા ડોકીયાં કરવા માંડે છે. એ સઘળાને રાતની સલામ કહેવાનો વખત છે. સઘળા પક્ષી સુઇ ગયા છે.

નાના વહાલા પક્ષી તમને રાતની સલામ છે.

સહવારનાં અજવાળાં સુધી સારી રીતે ઉંઘો.

મને ખાત્રી છે કે જો તમે શબ્દમાં ગાઇ શકતા હોત તો તમે રાતની સલામ કરી હત.

મારાં સુંદર ફુલો તમને રાતની સલામ? તમે ઉંઘી શકતાં નથી. ને પેલા સઘળા તારા જે આટલા ચકચકિત રીતે પ્રકાશે છે તેથી આખી રાત જાગતા રહો છો.

મારાં વહાલાં માબાપ તમને રાતની સલામ.

હવે તમારા નાના છોકરાને ચુમી ભરો.

મારા દુરના ને પાસેના મિત્ર તમને રાતની સલામ.

દરેક જણને રાતની સલામ.

સમાપ્ત.

નોટીસ.

આથી સર્વેને ખબર આપવામાં આવે છે કે શ્રી લખેલી ચોપડીઓ સુરત નાણાવટ મધ્યે મી. કરસનદાસ નારણદાસ બુકસેલરની દુકાનેથી મળશે.

મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ પ્રાઈમર ભાગ બીજાના મીનીંગ (તરજુમા સહીત)		૦–૬–
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૧લાના	,,	....૦–૬–
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૨ ના	,,	....૦-૧૧
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૩ ના	,,	....૦-૧૩
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૪ ના	,,	....૧–૦-
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૫ ના	,,	....૧–૪–૦
સ્ટાર ઓફ ઈન્ડીઆ રીડર્સ બુક થર્ડ		....૦–૬–૦
સંસ્કૃત પ્રીમરની ગાઈડ ...	....	....૦-૧૨-૦
ન્યુ કોર્સ પહેલાના (લોંગમેન્સ)	....	....૦–૪–૦
એલન ફર્સ્ટ રીડીંગ બુકના	....	....૦–૪–૦
નળાખ્યાન સટીક મોહીકૃત	....	....૧–૨–૦
ઇલીયડબુક પહેલી	....	....૦-૧૨
સેનફર્ડ મર્ટનના મીનીંગ	...	....૦-૧૨
ધી મીડલ સ્કુલ એરિથમેટીક....	....	...૧–૦·

એ શિવાય બીજી બધી શાળાપયોગી ચોપડીઓ ત નેલસન રીડર્સના મીનીંગો તરજુમા સહીત એ દુકાનેથી મળ જથાબંધ લેનારને સારૂ કમીશન આપવામાં આવશે.

Published by–Balubhai Karsandas Narandas
Book–seller, Nanavat—SURAT.
Printed by–Narayanrao Laxmanrao Nikam at tl
SHANKER P. PRESS, Chata Bridge–SURAT.